

Kuva: Helsingin kaupungin aineistopankki
Kuvaaja: Kuvatoimisto Kuvio

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2020

Sisällys

Tiivistelmä	2
1 Kaupunkistrategian toteuttaminen	3
Kestävän kasvun turvaaminen	3
Uudistuvat palvelut	9
Vastuullinen taloudenpito ja tuottavuuden parantaminen	10
Vahva ja monipuolinen edunvalvonta	11
Hyvä johtaminen ja hyvinvoiva henkilöstö	12
Digitalisaatio	12
Koronan vaikutukset	13
2 Sitovien ja muiden tavoitteiden toteutuminen	15
3 Käyttötalous	18
4 Investoinnit	22
Kiinteä omaisuus, talousarviokohta 801	22
Rakennukset, talousarviokohta 802	24
Kadut ja liikenneväylät, talousarviokohta 803	27
Puistot ja liikunta-alueet, talousarviokohta 804	30
Irtaimen omaisuuden perushankinta, talousarviokohta 805	31
Arvopaperit, talousarviokohta 806	32
Muu pääomatalous, talousarviokohta 807	32

Tiivistelmä

Katsaus kaupunkiympäristötoimialan toimintaan vuonna 2020

Helsingin yleiskaavan toteuttamishjelman toimenpiteitä edistettiin. Bulevardisuunnittelu pikaraitioteineen siirtyi tavoitteen mukaisesti asemakaavoitukseen ja liikennesuunnitteluun Vihdin- ja Tuusulanbulevardien osalta. Täydennysrakentamisen edistämistyö on edennyt suunnitelman mukaisesti. Yleiskaavan 2016 toteuttamishjelman täydennysrakentamisen painopistealueista viisi, eli Malmi, Malminkartano-Kannelmäki sekä Mellunmäki-Kontula valikoituivat kaupunkiuudistuskohteiksi. Asemaseutujen täydennysrakentamisen painopistealueita olivat Pukinmäki, Tapanila ja Puistola.

Katujen ja liikenneväylien rakentamiskohteita olivat muun muassa Lapinmäentie, Lehtisaaren pohjoisosa, Koskelan sairaalan alue sekä Tullivuoren eteläpuolinen alue. Merkittävimpiä kohteita olivat lisäksi Fallkullan kiilan alue, Jakomäen keskiosa, Herttoniemen rannassa Reginankuja, Reginanlaituri ja Annikanlaituri, Kontulan keskus sekä Raide-Jokeriin liittyvät hankkeet. Merkittävimmät puistojen uudisrakentamiskohteet olivat Kirsikkapuisto, Vuosaaren liikuntapuiston puisto ja sen Rakkauten metsä, Pukinmäen rantapuisto ja Suur-suonpuiston leikkipaikka.

Sähköisen liikkumisen edellytyksiä luotiin ja kevyen liikenteen edistämiseen panostettiin. Sähköbussien lautasemista valmisteltiin suunnitelmat Eiraan, Kannelmäkeen ja Munkkivuoreen. Lisäksi kaupunkiympäristölautakunnassa hyväksyttiin pyöräliikenteen kehittämissuunnitelma 2020–2025. Toimenpiteet jakautuvat viiteen eri teemaan, jotka ovat tavoiteverkkojen ja pyöräpysäköinnin rakentaminen, työmaajärjestelyiden ja talvikunnossapidon kehittäminen sekä markkinointi ja viestintä pyöräliikenteen edistämiseksi. Priorisoitujen pyöräväylien tehostettua talvihoitoa on laajennettu suunnitelman mukaisesti ja näiden rinnakkaiset jalankulun väylät on hoidettu tehostetusti. Kävelyn edistämishjelman valmistui kesällä 2020.

Katutöiden haittojen vähentämiseen tähtäävän projektin pilottihankkeiden kehitysvaiheet on saatu päätökseen. Työnjohtajankadun kohteen kehitysvaihe vaihtui toteutusvaiheeksi lokakuussa 2020 ja Kaisantunnelin sekä CRH-hankkeen (Caloniuksenkadun, Runeberginkadun ja Helsinginkadun perusparannus) kehitysvaiheet valmistuivat joulukuussa.

Toimitilastrategian ensimmäinen vaihe käynnistyi Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden organisaatiouudistuksella, joka mahdollistaa toimitilojen hallinnassa prosessimaisen, asiakaslähtöisen ja kustannustehokkaamman toiminnan. Lisäksi jatkettiin toimitilatalouden sisäisen vuokramallin uudistamista. Kiinteistöpoliittisen ohjelman, sisäilmaohjelman ja Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman toimenpiteet linkitettiin toimitilastrategian tavoitteisiin.

Toimitilojen uudisrakennushankkeista valmistuivat muun muassa Jakomäen sydän -alueen uusi yhtenäinen peruskoulu sekä nuoriso- ja päiväkotitilat, Kalasataman korttelitalo (peruskoulun 2. vaihe), leikkipuistot Brahe ja Kotinummi, päiväkodit Lasten Kartano ja Suursuo-Stigen.

Toimialan neljästä sitovasta tavoitteesta saavutettiin kolme:

- *Asuntotuotannon edellytysten turvaaminen ja edistäminen* -tavoite ei toteutunut. Asuntotuotannolle luovutettiin asuinrakennusoikeutta noin 302 000 k-m² eli noin 75 % tavoitteesta. Asuntotuotannon mahdollistamiseksi laadittiin asemakaavoja 729 059 kerrosneliometriä, joista täydennysrakentamista on noin 62 %, joten tavoitteen kyseinen mittari ylitettiin. Asuntotuotannossa käynnistettiin tavoitetasoa ylittävästi yhteensä 1 551 uudisasunnon rakentaminen. Asuntotuotanto-ohjelman ja katuinvestointiohjelman yhteensovittamisen osalta toteuttaa ei pystytty vahvistamaan tunnusluvun avulla.

- *Ekologisesti kestävä kehityksen turvaaminen* -tavoite toteutui. Kestävien kulkutapojen yhteenlaskettu osuus kasvoi 77,48 prosentista (v. 2019) 79,7 prosenttiin. Kaikille Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman toimenpiteille määriteltiin mittarit ja tavoitetasot. A-energiatehokkuusluokkaa koskeva vaatimus on sisällytetty vuoden aikana vireille tulleisiin tontinluovutuskilpailuihin sekä vuoden loppupuolella päätöksentekoon tulleen asuntotonttien yleisen varauskierroksen ehtoihin. Kaikissa vuonna 2020 käynnistyneissä uudisrakennushankkeissa ja perusparannushankkeissa energiansäästöavoitteet toteutuivat. Myös Helsingin omassa asuntotuotannossa saavutettiin kaikilta osin tavoitteen mukainen A-energiensäästöluokka. Helsingin katu- ja puistorakentamisessa muodostuvista maa-aineksista hyötykäytettiin 89 %, joka ylitti tavoitetason.
- *Asiakaskokemuksen parantaminen* -tavoite toteutui. Asiakaskokemuksen parantamistavoitteista palautejärjestelmän kautta tulevista palautteista 94 % käsiteltiin tavoiteajassa ylittäen tavoitetason. Myös ulkoilmatapahtumien tapahtuma-aluevuokrauksen läpimenoajan tavoite ylittyi.
- *Tilojen ja alueiden monipuolinen ja tehokas käyttö* -tavoite toteutui. Toimitilapuolella tilojen vajaa-käyttöasteessa saavutettiin 2,8 %, mikä on poikkeuksellisen alhainen taso.

1 Kaupunkistrategian toteuttaminen

Kestävän kasvun turvaaminen

Asuntotuotannon edistäminen

Yleiskaavan toteuttamishojelman päivitystyö valtuustokaudelle 2021–2025 on käynnistynyt. Asemanseutujen kehitystavoitteet huomioidaan päivitettävään Yleiskaavan toteuttamishojelmaan 2021–2025.

Maanalaisen yleiskaavan ehdotus valmistui joulukuussa 2020.

Östersundomin kuntien yhteistä yleiskaavaa koskeva päätös saadaan korkeimmasta hallinto-oikeudesta tammi-helmikuussa 2021. Tiedoteluonnokset on laadittu valmiiksi ja sisäinen työpaja pidetty vaihtoehtoskenaarioihin liittyen.

Maanhankinnan suunnitelma on valmistunut ja kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi Maapoliittisten linjausten 2. vaiheen joulukuussa. Vuoden 2020 yleisen asuntotonttihaun haku aika päättyi 11.5.2020. Varausesitys on saatettu päätöksentekoon.

Asuntorakentamisen ydinprosessityö on edennyt ja toimenpidesuunnitelma asiakashaastatteluiden jälkeen siirtyi viimeistelyvaiheeseen, ja se valmistunee helmikuun 2021 aikana. Valmistumisen viivästy misestä huolimatta useita toimenpidesuunnitelmassa olevia sujuvoittamis- ja kehittämistoimia on jo aloitettu.

Tonttiprojekti eteni. Projektissa markkinoidaan tontin jakamismahdollisuutta niissä tapauksissa, joissa vähintään 100 k-m² käyttämätön rakennusoikeus on mahdollista toteuttaa jaettavalle uudelle tyhjälle tontille. Kontaktioitujen 447 kohteen omistajista noin 30 on ottanut yhteyttä koskien tonttijaon laatimismahdollisuutta, ja näistä seitsemään kohteeseen on laadittu uusi tonttijako.

Vuonna 2020 käynnistettiin 1 551 uudisasunnon rakentaminen. Lisäksi käynnistettiin 785 Helsingin kaupungin asunnot Oy:n omistaman asunnon peruskorjaus. Uusien asuinalueiden identiteettiä vahvistettiin ohjaamalla suunnittelijoita luomaan kullekin uudelle alueelle omaleimaista arkkitehtuuria yhteistyössä alueryhmien kanssa.

Kuva: Helsingin kaupungin aineistopankki

Liikkumisen sujuvuus ja kestävät kulku- muodot

Viikin-Malmin pikaraitiotien yleissuunnitelma ja siihen liittyvät teknistaloudelliset selvitykset käynnistyivät keväällä 2020. Tuusulanbulevardin suunnitelmien kaupunkitaloudellinen arviointi käynnistyi lokakuussa 2020. Osa Tuusulanbulevardin teknistaloudellisesta suunnittelusta ja selvityksistä kaavarunkoon on maankäytön ja liikennesuunnittelun aikataulujen siirtymisen johdosta siirtynyt vuodelle 2021.

Kuva: Helsingin kaupungin aineistopankki
Kuvaaja: Riku Pihlanto

Yleiskaavan mukaisten boulevardisointien suunnittelu eteni sovitulla tavalla. Tuusulanbulevardin liikennesuunnittelua edistettiin erityisesti Käpylän joukkoliikenneterminaalin ympäristön liikennejärjestelyiden osalta.

Pysäköintipolitiikan päivittäminen käynnistettiin ja asia viedään päätöksentekoon vuoden 2021 syksyllä. SUMP-liikkumisen kehittämissuunnitelmaa (Sustainable Urban Mobility Plan) toteutettiin edistämällä kävely- ja pyöräliikenteen sekä joukkoliikenteen hankkeita, jotka vaikuttavat liikennejärjestelmään ja kestävien kulku-
muotojen houkuttelevuuteen.

Kantakaupungin raitioteitä kehitettiin HSL:n raitioliikenteen linjastouudistuksen ja Helsingin raitiotieliikenteen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Länsi-Helsingin raitioteiden, sisältäen Vihdinbulevardin pikaraitiotien, yleissuunnitelma on hyväksytty. Viikin-Malmin pikaraitiotien yleissuunnittelu sekä Raide-Jokerin ja Kruunusiltojen toteutussuunnittelu jatkuivat. Osallistuttiin Kruunusiltojen ja Kalasataman allianssin kehitysvaiheiden ja Raide-Jokerin toteutusvaiheen ohjaukseen.

Sähköbussien latausasemista valmisteltiin suunnitelmat Eiraan, Kannelmäkeen ja Munkkivuoreen. Latauspaikat on tarkoitus rakentaa kesän 2021 aikana, jotta kilpailutetuilla linjoilla voi alkaa liikennöinti sähköbusseilla elokuussa 2021.

Kävelyn edistämishjelma valmistui kesällä 2020. Kävelykeskustan laajentamishanke on valmisteltu kaupunginhallituksen käsittelyyn. Liikennesuunnitelmia valmisteltiin kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymien ja lankulkijoiden kadunylityspäätöiden mukaisesti. Lautakunta päätti muun muassa Koskelantien liikenteenohjaussuunnitelmasta syksyllä 2020. Siinä suojatiejärjestelyt muutettiin kadunylityspäätöiden mukaisiksi. Sörnäisten tunnelilla on arvioitu olevan vaikutusta Kalasataman keskustan ja Tukutorin alueen kävelävyyden parantamiseen. Päätöksentekoon Sörnäisten tunneli on tarkoitus viedä syksyllä 2021.

Pyöräliikenteen kehittämissuunnitelma 2020–2025 hyväksyttiin lautakunnassa ja kaupunginhallituksessa. Toimenpiteet jakautuvat viiteen eri teemaan, jotka ovat tavoiteverkkojen ja pyöräpysäköinnin rakentaminen, työmaajärjestelyiden ja talvikunnossapidon kehittäminen sekä markkinointi ja viestintä pyöräliikenteen edistämiseksi.

Liikenne- ja katusuunnittelu aloitettiin Mannerheimintien välillä Nordenskiöldinkatu-Helsinginkatu. Lisäksi edistettiin pyöräliikenteen pienten toimenpiteiden rakennussuunnitelmia noin 5 km katuosuudelta. Pyörätieyhteyden rakentamisen valmistelua tehtiin välillä Helsinginkatu – Runeberginkatu – Caloniuksenkatu ja rakentaminen alkaa vuoden 2021 alussa. Kadun on tarkoitus valmistua keväällä 2021. Kantakaupungin tavoiteverkon ja baanaverkon toteutumista edistettiin jatkamalla Itäbaanan liikenne- ja katusuunnittelua välillä Kulosaari-Itäkeskus.

Vuonna 2020 kaupunkiympäristölautakunnassa hyväksyttiin katusuunnitelmia, jotka sisältävät pyöräliikenteen tavoiteverkon mukaisia yhteyksiä yhteensä 5,3 km. Tavoitteeksi oli asetettu 15 km.

Pyöräilyn ja jalankulun edellytyksiä parannettiin tehostetun talvikunnossapidon avulla sekä uusimmalla päällysteillä. Jalankulun ja pyöräilyn edistämiseksi tehostetun talvihoidon reitistöllä on kokeiltu liukkaudentorjunta-
aineena ympäristöystävällistä kaliumformiaattia. Pyöräilyn pääreiteille on asennettu keliatureita antamaan tietoa muun muassa liukkauden syntymisestä. Pyörävähyllyistä saaduilla reaaliaikaisilla tiedoilla kitkan heikkenemisestä pystytään liukkaudentorjuntaa kohdentamaan ja ajoittamaan paremmin.

Älyliikenteen kehittämisohjelmaa käsiteltiin kaupungin johtoryhmässä ja työ etenee seuraavaksi kaupungin hallituksen hyväksyttäväksi. Liikenteen tietotalouden kehittäminen etenee sovitusti, ja Helsinki on mukana seudullisessa selvityksessä liikenteen hallinnan kehittämiseksi.

Keskustan elinvoimaisuuden kehittäminen

Helsingin keskustavision linjauksia maankäytön ja liikenteen suunnittelulle kantakaupungissa hyväksyttiin lautakunnassa. Alueen tasapainoisen kehittämisen varmistamiseksi ja nykyisten arvokkaiden ominaispiirteiden säilymiseksi laaditut suunnitteluperiaatteet ohjaavat alueen tulevaa asemakaavoitusta ja muita kehityshankkeita.

Makasiinirannan suunnitteluperiaatteita valmisteltiin vuonna 2020 ja työ jatkuu vuonna 2021. Myös Kauppatorin kaavan valmistelu jatkuu. Pormestarin työryhmä koordinoi Eteläsataman kehittämistä. Varaus laatu- ja konseptikilpailua varten hyväksyttiin lautakunnassa. Joulukuussa Katajannokanlaituri 4:n asemakaava asetettiin julkisesti nähtäville. Paikalle suunnitellaan Stora Enso Oyj:n pääkonttorin rakentamista. Tavoitteena on kehittää Olympiaterminaalilta Kauppatorille ulottuvaa rantavyöhykettä niin, että alueesta muodostuisi keskustan elinvoimaisuutta tukeva toiminnallisesti eheä kokonaisuus. Tavoitteena on myös, että Katajanokan ranta-alueella kehitetään julkisena kävelypainotteisena alueena, joka jatkaa rantareittiä Kauppatorilta kohti Katajanokan kärkeä.

Elielinakion ja Asema-aukion suunnitteluperiaatteet hyväksyttiin lautakunnassa. Suunnittelun tavoitteena on täydentää aluetta rakentamisella ja elävöittää kaupunkirakennetta alueen arvokas ympäristö huomioiden.

Marian kasvuyrityskampuksen tarkistettu asemakaava hyväksyttiin lautakunnassa kesäkuussa. Kaavaratkaisu mahdollistaa merkittävän toimitilatäydennysrakentamisen ja alueen kehittämisen yhtenäiseksi yritysalueeksi.

Töölöntorin suunnittelukilpailu ratkesi ja eteni jatkosuunnitteluun. Lautakunnan hyväksymän Sibeliuksenpuiston ja Johanneksenpuiston rakennussuunnitelmien laadinta eteni aikataulussa. Kaisaniemenpuiston suunnittelu jatkui, ja puistosuunnitelmaluonnokset etenevät vuorovaikutusvaiheeseen keväällä 2021.

Moderni ilmastovastuu

Kaupungin ympäristöpolitiikkaluonnos esiteltiin kaupungin johtoryhmälle kesäkuussa ja sen jatkotyöstämisestä sovittiin kaupunginkanslian kanssa joulukuussa. Tavoitteena on viedä ympäristöpolitiikka päätöksentekoon kevään 2021 aikana.

Keväällä 2021 luovutettavan SDG-raportin (Sustainable Development Goals) valmistelussa määriteltiin kaupunkiympäristön toimialalta raportoitavat aiheet ja työstettiin vuonna 2021 toteutettavaa jalkauttamissuunnitelmaa.

Kaupunkiympäristön toimialan ympäristöohjelman toimenpiteiden toteuttamista edistettiin laajasti muun muassa luomalla vastuullisten hankintojen toimintamalli, kehittämällä suunnittelun ja urakoinnin malliasiakirjoja sekä kehittämällä ylläpidon ympäristöraportointia. Ekokompassi –ympäristöjärjestelmän rakentaminen aloitettiin.

Hiilineutraali Helsinki 2035 -päästövähennysohjelmaa toteutettiin suunnitelman mukaan ja edistymisen dokumentoitiin julkiseen seurantatyökaluun Ilmastovahtiin. Vuoden 2019 ympäristöraportin mukaan Helsingin kasvihuonekaasupäästöt vähenivät 26 % verrattuna vuoden 1990 tasoon. Vuoden 2020 kasvihuonekaasulaskenta valmistuu toukokuussa 2021. Eräs merkittävimmistä yksittäisistä HNH2035-ohjelman toimenpiteistä, Energiarenessanssi-ohjelma on valmis ja sen toteuttaminen käynnistyy vuoden 2021 alkupuolella.

A-energiatehokkuusluokkaa koskevat vaatimus on sisällytetty vuoden aikana vireille tulleisiin tontinluovutuskilpailuihin, jolla pyritään saamaan kokemuksia vaatimuksen vaikutuksista tonttien haluttavuuteen ja suunnitteluratkaisuihin. A-energiatehokkuusluokkaa koskeva vaatimus on sisällytetty asuntotonttien yleisen varauskierroksen ehtoihin. HNH 2035 tavoitteiden edistämiseksi on saatettu vireille kilpailu Kalasataman Verkkosaaren tontista.

Rakennusvalvonnassa energiatehokasta rakentamista ja uusiutuvien energialähteiden käyttämistä edistettiin ohjauksella ja kannustuksella. Rakennusvalvontataksaa alennettiin sekä päivitettiin ja sinne lisättiin jälleen uusia energiatehokkuuteen ohjaavia kohtia.

Asuntotuotannon kaikki vuonna 2020 suunnitteluvaiheen alkavat uudet asuinhankeet suunniteltiin A-energialuokkaanluokkaan (rakennuslupavaihe, uudisrakentaminen, asuinkeuhkot). Aurinkopaneeleja ja sähköautopaikkoja toteutettiin kaikissa niissä kohteissa, joissa se on mahdollista.

Energiatalouteen ja hiilijalanjälkeen vaikuttavat ohjeistukset on otettu osaksi tilahankkeiden suunnittelun ohjausta sekä järjestelmien kehittämisessä: Hankkeissa tavoitteet on asetettu kaupungin linjausten mukaisesti vaativalle tasolle ja aikaisempaa vaativampi palvelu- ja asuinrakentamisen elinkaarisuunnittelun puitesopimus on astunut voimaan. Kiertotalouden edistämiseen liittyvät purkuohjeet palvelurakennusten purkamiseen valmistuivat. Aurinkosähköinvestoinnit eivät edenneet suunnitelmien mukaisesti, koska useissa potentiaalisissa kohteissa katon kantavuusselvitys paljasti, että kantavuus ei ollut riittävä aurinkosähköjärjestelmän asentamiseen.

Helsinki liittyi valtakunnalliseen päästöttömien työmaiden green deal –sopimukseen.

Hiiltä sitovien ja vähäpäästöisten pohjanvahvistusmenetelmien kehittämiseen tähtäävä projekti aloitettiin. Lisäksi osallistuttiin pohjarakentamisen päästölaskennan kehittämiseen.

Helsingin rakennushankkeissa muodostuneista kaivumaista ja kiviaineksista hyötykäyttettiin toimialan infrahankeissa 89 % (856 129 m³). Loput toimitettiin ulkopuolisille vastaanottajille (107 163 m³). Merkittävä Hernesaaren itärannan esirakentamisurakka meritäytöineen käynnistyi. Vuosaaren väyläurakassa muodostuvat louheet hyötykäytetään Hernesaaren meritäytöissä.

Infrarakentamisen päästölaskennan kehittämistyö on käynnistynyt vastuutahon, Liikenne- ja viestintäministeriön / Väyläviraston, hankkeena. Helsinki on aktiivisesti työryhmässä mukana.

Kierrätyskasvualustan suunnitteluohjeistus ja tuotteistus valmistuivat ja niitä hyödynnettiin viherrakentamisen kohteissa. Kierrätyskatukivien käytön ohjeistuksen laatiminen käynnistyi. Koko Helsingin kattava teknisen huollon (massojen kierrätysalueet ja lumen vastaanottoalueet) verkostotarkastelu valmistui Paikkatietovipuun. Infrahankeiden massataulukon tietokantaistaminen valmistui ja linkitetään avoimen rajapinnan kautta mm. HSY Seutupalvelun kehittämään pääkaupunkiseudun Seutu-Massa tietokantaan.

Kierto- ja jakamistalouden tiekartta hyväksyttiin kaupunkiympäristölautakunnassa ja tiekartan seurantatyökalu kiertotalousvahti julkaistiin. Tiekartan toimeenpano alkoi vuoden 2020 aikana. Kaupunki allekirjoitti ICLEI:n Circular Cities -julkilausuman syyskuussa ensimmäisenä kaupunkina.

Hiilineutraali Helsinki 2035 -päästövähennysohjelman ohjausryhmä linjasi, että kansliapäällikkö tulee asettamaan ilmastonmuutokseen sopeutumisen työlle oman kaupunkitasoisen työryhmän, jotta sopeutumislinjausten toteuttaminen saadaan tehokkaasti käyntiin.

Helsingin ilmansuojelusuunnitelmaan osana valmistui selvitys vähäpäästöisen ajoneuvojen kannustimista. Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa toteutettiin laatimalla asukaskysely hiljaisiksi ja rauhallisiksi koetuista alueista. Ympäristö- ja lupajaosto päätti esittää kaupunginhallitukselle kolmen luonnonsuojelualueen rauhoituksesta sekä hoito- ja käyttösuunnitelmaa (Pitkäouri, Tiirakari, Ulko-Hattu).

Ympäristön- ja vesiensuojelun sekä jätehuollon valvontaa toteutettiin riskiperusteisesti ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti. Koronapandemiasta ja henkilöresurssien rajallisuudesta johtuen valvontaa ei voitu toteuttaa täysin tavoitteiden mukaisesti. Valvontaprosesseja kehitettiin mm. tehostamalla yhteistyötä alueiden käytön valvonnan kanssa. Käynnistettiin yhteistyökokoukset rakennusvalvonnan kanssa. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmäprojektia (YST) jatkettiin tavoitteena se, että uusi järjestelmä kilpailutetaan, hankitaan ja otetaan käyttöön vuonna 2020. Vanhentunut Tarkastaja-järjestelmä on poistumassa käytöstä.

Toimialalla toteutettiin hulevesiohjelmaa edistämällä tulvareittien toteutumista muun muassa valuma-aluekohtaisin suunnitelmin ja jatkamalla pintavaluntareittien kartoitusta. Mätäjoen padon ja Trumpettipolun padon suunnitelmat valmistuivat ja kohteet toteutettiin. Mustapuron hulevesien hallinnan järjestelyjen toteutussuunnittelu sekä Vanhakaupunginkosken itähaaran kunnostuksen suunnittelu etenivät aikataulun mukaisesti.

Metsä- ja puustoisien verkoston runkoyhteyksiä ja alueellisia yhteyksiä tarkasteleva suunnitelma valmistui ja niittyverkostoa tarkasteleva kehittämistyö käynnistyi. Liito-oravien huomioon ottamiseen maankäytön suunnittelussa kehitettiin toimintatapamalli ja laadittiin hankeohjelmia reitistön parantamiseksi. Ilmastonmuutok-

seen varautumista parannettiin erityisesti puistojen kasvilajivalikoimaa monipuolistamalla ja seuraamalla lajien menestymistä. Kaupunkikasvioppaan päivitys ja selainpohjainen käyttöliittymä valmistuivat. iTree-hankkeessa määritettiin puiden tuottamien ekosysteemipalvelujen rahallista arvoa.

Rantareittien valaistuksen suunnitteluperiaatteet valmistuivat sekä ranta-alueiden ja rantareittien valaistuksen suunnitteluhankkeet käynnistyivät. Häiriövalaistusta koskeva toimintamallin laadinta eteni. Helsinki LED -projekti on edennyt suunnitelman mukaisesti.

Lumen käsittelyn innovaatiopilottihankkeet etenivät lumen merivastaanoton ympäristöhaittojen vähentämiseksi. Kokeiltavana teknologiana on kaukolämpöä energialähteenä käyttävä lumen sulatuskontti. Suunnittelu Malmin lumenvastaanottoaikan korvaamiseksi käynnistyivät yhteistyössä maankäytön suunnittelun kanssa. Herttoniemen lumenvastaanottoaikan sekä varavastaanottoaikojen lupaprosessi käynnistyi.

Elävät, omaleimaiset ja turvalliset kaupunginosat

Kontulan sekä Mellunmäen ja Vesalan kerrostaloalueiden täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet hyväksyttiin lautakunnassa. Myös Vartiokylänlahden sekä Roihuvuoren rakennetun ympäristön täydentämisen suunnitteluperiaatteet hyväksyttiin lautakunnassa. Suunnitteluperiaatteet määrittelevät alueen tulevan täydennysrakentamisen tavoitteet ja linjaavat mahdollisia käyttötarkoitusten muutoksia.

Asemanseudut, Raide-Jokerin ja Kruunusillat-pikaraitiotien varret ovat täydennysrakentamiskaavoituksen painopistealueita. Tulevista hankkeista muun muassa Itäkeskuksen Jokerikorttelin, Kauppamyllyntien ympäristön sekä Pitäjänmäen Kutomotie 1 ja 9 lähiympäristöjen tarkistettujen asemakaavat hyväksyttiin lautakunnassa. Lisäksi Pitäjänmäen asemanseudun (Pitäjänmäentie) asemakaava asetettiin nähtäville keväällä 2020. Tavoitteena on kehittää alueen lähipalveluja ja kaupunkiympäristöä rautatieaseman ja vilkkaiden runkolinjapysäkkien vieressä.

Laajasalon ratikkakorttelin tarkistettu asemakaava hyväksyttiin lautakunnassa. Kruunusillat-raitiotien päätepysäkin läheisyyteen Laajasaloon rakennetaan Suomen ensimmäinen raitiovaunuvarikon ja asumisen yhdistävä hybridi. Meri-Rastilan länsiosan tarkistettu asemakaava hyväksyttiin lautakunnassa, ja Meri-Rastilan itäosan asemakaava asetettiin nähtäville. Ounasvaarantie 2 ja Pallaksentie 1 tarkistettu asemakaava hyväksyttiin lautakunnassa. Kaavaratkaisu mahdollistaa merkittävästi lisää uutta asuntokerrosalaa Mellunmäen keskusta metroaseman viereen sekä suunnitellun pikaraitiotielinjauksen (Raide-Jokeri II) varrelle.

Raide-Jokeriin ja Viikin-Malmin pikaraitiotiehen tukeutuen jatkuu Viikin-Pihlajiston alueen kokonaistarkastelu täydennyskaavoituksen pohjaksi. Viikin kaavarunkotyö käynnistettiin. Viikin Maakaarenkujan tarkistetun asemakaavan valmistuminen siirtyi keväälle 2021. Malmin keskustavisio merkittiin tiedoksi lautakunnassa. Keskustavisio on luonteeltaan mahdollisuuksia kartoittava taustaselvitys, joka toimii pohjana seuraavassa vaiheessa laadittaville Malmin keskustan suunnitteluperiaatteille. Pihlajiston kehittämisperiaatteiden laatiminen siirtyi vuodelle 2021. Raide-Jokerin ympäristöön laadittiin asemakaavanmuutokset Patolan kerrostalotonteille, Oulunkyläntori 1:lle ja viidelle Pakilantien varren tontille.

Huopalahdenportin (Mannerheimintie 172) tarkistettu asemakaava hyväksyttiin lautakunnassa. Tavoitteena on toteuttaa uusi, monipuolinen ja urbaani asuinalue Mannerheimintien varteen, joka tukeutuu nykyisiin, hyviin joukkoliikenneyhteyksiin, ja tulevan Vihdintien-Huopalahdentien kaupunkibulevardin varteen. Vihdintien bulevardikaupungin asemakaavoitus käynnistyi. Ensimmäisenä kaavoitetaan Haagan liikenneympyrän uudet liikenne- ja korttelijärjestelyt, Vihdintien katualue ja Pitäjänmäen sähköaseman korvaava sijainti. Munkkivuoren ostoskeskuksen asemakaavan muutos käynnistyi 02/2020. Ostoskeskusta kehitetään alueen liike- ja palvelukeskittymänä, jonka edustalle tulee pikaraitiotien pysäkki. Tuusulanbulevardin kaavarunkotyötä jatkettiin monialaisella suunnittelulla ja selvitysten laatimisella.

Puistojen uudisrakentamisen suunnittelu keskittyi asuntotuotantokohteiden puistohankkeisiin suurpiireissä erityisesti keskisen, koillisen ja itäisen suurpiirin alueilla. Asuinalueilla suunniteltiin aluesuunnitelmiin pohjautuen viher- ja virkistysalueiden peruskorjauksia. Suunnitelmat valmistuivat muun muassa Leikkipuisto Traktorin, Maatullinpuiston, Oulunkylän siirtolapuutarhan, Kiertotähden viljelypalstojen, Longinojanpuiston, Uutelan koira-aitauksen, ja Tuomarinkylän ratsastuskenttien ympäristön osalta.

Samoin jatkuivat muun muassa Länsiulapanniemen rantareitin, Lehtisaaren rantareitin Vuosaaren ja Kivikon frisbeegolf ratojen, Hopealaakson liikuntapuiston, Ruukinlahdenpuiston koira-aitauksen, Postipuiston, Höyrypuiston ja Halkopiipunkallion suunnittelu. Merikasarmipuiston suunnittelu keskeytettiin toistaiseksi toteutuksen epävarmuuden vuoksi.

Keskuspuiston ulkoilureitistön yleissuunnitelma valmistui ja rakennussuunnittelua jatkettiin. Skatanniemene veneiden talvisäilytysalueen suunnittelu lopetettiin lahokaviosammalöydöksienvuoksi eikä sitä tulla jatkamaan enää. Kivikon liikuntapuiston sekä Ojapuiston liikuntapuiston suunnittelun tarve ja tavoitteet arvioitiin uudestaan syksyn 2020 aikana, koska toteutuksen mahdollisuudet ovat ennakoitua rajatummalla. Pirkkolan Plotin peruskorjaussuunnittelu käynnistettiin kiireellisenä hankkeena. Kuntoportaiden rakennussuunnitelmat valmistuivat, ja rakentamistyöt alkoivat ensimmäisessä kohteessa.

Yleisten alueiden tarvetarkastelun (aluesuunnitelman) teko jatkui Kaarelassa, Malmilla, Kalliossa, Alppiharjussa ja Sörnäsissä, Herttoniemessä sekä Vuosaaren alueella. Keskuspuiston luonnon- ja maisemanhoidon yleissuunnitelman valmistelua jatkettiin. Maunulan ja Oulunkylän aluesuunnitelma valmistui päätöksentekoon. Nuuksioon kuuluvan Salmen ulkoilualueen luonnonhoidon suunnitelma valmistui. Luonnon- ja maisemanhoidon suunnitelmia vuorovaikutettiin ja sen perusteella suunnitelmia täydennettiin. Viheralueverkostoa kehitettiin Haltialan ja Niskalan alueella, ja Niskalan arboretumin hoito- ja käyttösuunnitelma valmistui.

Vieraslajien inventoinnit kurturuusosalla valmistuivat Lauttasaaresta ja Mustikkamaalta. Talven aikana tehdään suunnitelmat tarvittavista toimenpiteistä eri kohteissa. Lahopuustoa lisättiin luonnonhoitosuunnitelmien mukaisesti.

Viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelmaan (Vistra) pohjautuen laadittua saavutettavuustyökalua jalkautettiin sekä testattiin osana viheralueverkoston suunnittelua ja helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.

Tapahtumasähköjä on rakenteilla seuraavissa kohteissa: Kontulan Kelkkapuisto, Roihuvuoren Kirsikkapuisto, Jätkäsaaren Saukonpaadenpuisto ja Työpajan piha (Kaupunkiympäristötalon piha). Hankesuunnittelussa on puolestaan Bruno Granholmin aukio, Öljysäiliö 468 ja Senaatintori. Yleissuunnittelussa on Kaisanien puiston tapahtumasähköverkosto.

Valaistuksen suunnitteluohjetta päivitettiin laajasti. Helsinki LED -projekti eteni suunnitelman mukaisesti. Vuoden aikana saneerattiin 34 kpl liikennevaloristeystä ja uusia rakennettiin kaksi. Nopeuskameravalvontapisteitä asennettiin yksitoista. Lisäksi sähköistettiin kaupungin katuvaloverkosta seitsemän liikenteenlaskentapistettä. Kaupungin liikennevalojen tietoliikenneverkoston saneerauksen yleissuunnittelu käynnistyi.

Asuinalueiden tonttikaduilla otettiin käyttöön uudet pysäköintiperiaatteet, millä tehostetaan tonttikatujen talvihoitoa. Kahdelle alueelle (Lehtisaari, Konala) valmistui liikenteenohjaussuunnitelmat. Katajanokan osittaisvastuuhoitokokeilu jatkuu talvikauden 2020–2021 sisältäen lumen poiskuljetuksen sekä jalkakäytävien kevätpesun.

Merellisyyden vahvistaminen

Ranta-alueista hyväksyttiin Vallisaaren ja Kuninkaansaaren sekä Jätkäsaaren Palvelukorttelien tarkistettujen asemakaavat. Laajasalon itärannan suunnitteluperiaatteet hyväksyttiin. Periaatteet koskevat merenrannassa ja niiden tuntumassa olevia virkistysalueita. Koivusaaren asemakaava hyväksyttiin lautakunnassa kesäkuussa ja tarkistettu asemakaava esitellään lautakunnalle maaliskuussa 2021. Kaavaratkaisu mahdollistaa uuden asunto- ja työpaikka-alueen rakentamisen Koivusaareen (n. 5 000 asukasta ja n. 3 300–4 000 työpaikkaa) uuden metroaseman ympärille. Suvilahden asemakaavoitus käynnistyi syksyllä 2020 ja ehdotus on tarkoitus saada lautakuntaan loppuvuodesta 2021. Kruunuvuorenrannan keskuskorttelin tarkistettu asemakaava hyväksyttiin lautakunnassa syyskuussa. Kaavaratkaisu mahdollistaa monipuoliset kaupalliset ja julkiset palvelut sekä viihtyisän ja vaihtelevan asuin ympäristön.

Merellisen strategian hankkeet jatkuivat. Vartiosaaressa parannettiin WC-palveluja ja kulkuväyliä ja rakennettiin portaita. Helsinki Biennalen paviljonki ja Lyybekinlaituri valmistuivat. Rantareitin epäjatkuvuuskohteita kunnostettiin muun muassa Salmisaaressa. Vesijoukkoliikenteen reitistöä ei ole kehitetty vuoden 2020 aikana Korona-pandemian aiheuttamasta tilanteesta johtuen. Itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelman laatimista jatkettiin. Rantaraitin opastushanke jatkui: kantakaupungin reitin opastus rakennettiin ja itäisen rantareitin opastusta suunniteltiin. Kansallisen kaupunkipuiston perustamisen esiselvitys valmistui ja se oli lautakunnassa päätettävänä, minkä jälkeen se lähetettiin kaupunginhallitukselle. Kivinokan asemakaavan laatiminen jatkui. Vasikkasaaren toteuttajakumppanihaun hakuaika päättyi. Yleisten saunojen tontteja koskevan kumppanuushaku siirtyi järjestettäväksi vuonna 2021.

Segregaation ehkäisy

Täydennysrakentamisella eheytetään kaupunkirakennetta ja varmistetaan palveluiden edellyttämää väestöpohjaa esikaupunkialueilla sekä ehkäistään segregaatiota. Vuonna 2020 toteutui 1 551 Facta-aloitettua uudisasuntoa. Asunnoista 571 on ara-vuokra-asuntoja, 673 asumisoikeusasuntoja ja 307 Hitas-asuntoja. Lisäksi käynnistettiin 785 Helsingin kaupungin asunnot Oy:n omistaman asunnon peruskorjaus.

Asukasvalinnoissa hyödynnettiin jo olemassa olevaa alue- ja tilastotietoa tavoitteena seurata vuokratalojen asukasrakennetta ja alueiden kehityssuuntia. Asunnonvälityksessä hyödynnettävää, avoimeen dataan ja tilastotietoon perustuvaa selainpohjaista työkalua edistettiin laatimalla uusi suunnitelma.

Kaupungin tuella rakennettujen hissien määrä jäi tavoitteestaan. Hankkeet eivät ole käynnistyneet suunniteltuna ajankohtana, ja yhdessä rakennustaiteellisesti arvokkaassa kohteessa rakennusluvan myöntämiseen on kulunut ennakoitua pidempi aika. Korona on lisäksi vaikuttanut hankkeiden aikatauluihin. Hankkeiden kokonaismäärään on mahdollisesti vaikuttanut myös kantakaupungin alueella (jonne on viime vuosina rakennettu runsaasti jälkiasennushissejä) saavutettu "kyllästymispiste". Lähiöissä on sen sijaan paljon 60-luvun kolmekkeroksisia, hissittömiä asuinrakennuksia, joissa on tehty paljon rahaa vieviä putkiremontteja ja mielenkiinto jälkiasennushissien rakentamiseen on vähäisempää muun muassa kustannusten takia. Kanslian järjestämä ARAn Pelisäännöt –hissityöryhmä on miettimässä keinoja, joilla saataisiin asunto-osakeyhtiöiden mielenkiintoa jälkiasennushissien rakentamiseen lisättyä.

Uudistuvat palvelut

Palveluita uudistetaan asiakaslähtöisesti

Toimialan ydinprosesseille on asetettu asiakastavoitteet ja tavoitteille mittarit. Prosessien sujuvuuden ongelmakohdat on tunnistettu, ja prosesseja kehitetään linjaorganisaatiota leikkaavissa työryhmissä.

Toimialan palvelukuvaukset ja -lupaukset –projekti toteutui tavoitteiden mukaisesti: palveluita tunnistettiin noin 160, joista puolet kuvattiin asiakaslähtöisesti ja 32 palvelulupausta julkaistiin. Palveluiden kuvaaminen jatkuu vuonna 2021.

Myös asiakkaille annettujen palvelulupausten seurantaan kehitetään toimintamalli ja työkalut.

Kuva: Helsingin kaupungin aineistopankki
Kuvaaja/Kuvalähde: Camilla Bloom, torikorttelit

Esteettömyyden edistämistä on jatkettu esteettömyystyöryhmän toiminnan kautta, ja esteettömyysasiamiehen asiantuntemus on kytketty esteettömyyden kannalta merkittävimpiin hankkeisiin. Esteettömyyslinjausten päivitys käynnistyi. Hämeentien esteettömät työmaajärjestelyt ja tiedotus saivat vuonna 2020 Helsingin ja Uudenmaan näkövammaiset ry:n saavutettavuuspalkinnon. Lammassaaren esteetön luontoreitti sai vammaisneuvoston esteettömyyshuomionosoituksen.

Koronapandemia toi haasteita tapahtumallisuuden edistämiseen vuonna 2020. Toimialalla pyrittiin sujuvoittamaan tapahtumien lupahakemusten käsittelyä muuttuvien rajoitusten ja epidemiatilanteen vaihdellessa. Tämä tuki kokeilukulttuurin toteuttamista kaupunkiympäristössä. Esimerkkinä voidaan pitää Senaatintorilla järjestettyä keskustan elävöittämistapahtumaa, joka näkyi jättiterassina oheistapahtumineen.

Monipuoliset sijaintipaikat yrityksille

Toimitilakaavoja valmistellaan siten, että toimitilakaavavaranto ei vähene toimitila-alueilla ja keskustoissa ja työpaikkamäärä lisääntyy asukasmäärän suhteessa kaupunkistrategian mukaisesti. Keskeisimmät toimitilahankeet ovat Marian kasvuyrityskampus, Jätkäsaaren Palvelukorttelit, Kauppamylyntie, Itäkeskuksen Joke-rikortteli, Vallisaari ja Kuninkaansaari, Lämpökuja, Meri-Rastilan länsiosa ja Bulevardi 31, joiden tarkistetuissa asemakaavoissa on uutta toimitilarakentamista yhteensä noin 324 000 k-m2.

Vallilan toimitila-alueen suunnitteluperiaatteet viedään uudelleen käsiteltäväksi vuoden 2021 aikana. Kantakaupungissa on mahdollistettu täydennys- ja lisärakentamista myös nykyisille toimitotonteille (muun muassa Uudenmaankatu 8–12 (Otavan toimitilat) ja Korkeavuorenkatu 32–34. Metsälän periaatteita ei valmistella eteenpäin Tuusulan liittymän suunnittelun keskeneräisyyden takia.

Toimitilatonttien markkinoinnin yleismateriaalin laadinta toteutettiin yhteistyössä toimialan viestinnän ja kaupungin kanslian elinkeinopalveluiden kanssa konsulttia hyödyntäen.

Citylogistiikan toimenpideohjelma valmistui ja hyväksyttiin lautakunnassa ja kaupunginhallituksessa. Matkailubussiliikenteen kehittämisselvitys valmistui ja siitä on tarkoitus päättää kevään 2021 aikana. Sörnäisten tunnelin hankesuunnitelma ja siihen liittyvät vaikutusten arvioinnit käsiteltiin kaupungin yhteisessä liikennehankkeiden ohjausryhmässä.

Kumppanuus ja osallisuus

Toimialan osallisuussuunnitelman tavoitteiden toteuttaminen jatkui vuonna 2020. Erityisinä painopisteenä olivat alueelliset tilaisuudet sekä vieraskielisten helsinkiläisten tavoittaminen. Vieraskielisten tavoittamiseen saatiin hankerahoitusta. Toimialan osallisuusmalleista kertova vieraskielisille suunnattu selkokielinen video toteutettiin. Koronatilanteen vuoksi alueelliset tilaisuudet siirrettiin verkkoon. Toimialan viestintä osallistui tai oli järjestämässä 19 verkkotilaisuutta. Kaupunkilaisille pyrittiin tarjoamaan laajasti mahdollisuuksia osallistua kaupungin kehittämiseen verkossa. Vuoden aikana järjestettiin kaikkiaan 39 erilaista verkkokyselyä.

Osallistavan budjetoinnin ensimmäisen kierroksen hankkeiden toteutus eteni erinomaisesti. Kaikki hankkeet ovat käynnissä ja 20 hanketta valmistui vuoden 2020 loppuun mennessä. Viimeiset yhdeksän hanketta valmistuvat alkuvuodesta 2021 tai viimeistään kesän 2021 aikana. Lisäksi toimiala osallistui aktiivisesti kaupunkitasoisen osallistuvan budjetoinnin prosessin kehittämiseen ja toisen kierroksen ideoiden jatkotyöstämiseen.

Tavoitteena on, että asukkaita ja toimijoita osallistetaan kaikissa asemakaavaprosesseissa. Asukkaiden ja toimijoiden osallisuuteen kehitettiin uusia toimintatapoja pandemian aiheuttamien rajoitusten johdosta. Uudet verkossa tapahtuvat asukastilaisuudet ovat olleet erittäin suosittuja ja saaneet huomattavasti positiivista palautetta. Asemakaavojen virallisen nähtävillä olon aikaisen asiakaspalautteen keräämistä varten kehitettiin työkalu, jota pilotoidaan keväällä 2021.

Ketterä toimintakulttuuri

Katutöiden haittojen vähentäminen -hanke eteni vuoden 2020 aikana lähes suunnitelmallisesti, tosin koronaepidemia vaikeutti hankkeen edellyttämää vuorovaikutusta jossain määrin. Aalto-yliopiston tutkimushanke valmistui jo alkuvuodesta ja tulokset julkaistiin webinaarissa toukokuussa 2020. Tutkimushankkeen jatkotoimenpiteinä käynnistyivät kaksi kehitysvaihepilottia ja yksi diplomityö sekä pohjaolosuhteiden tutkimuskokeilu. Katutöihin liittyvää viestintää kehitettiin aktiivisesti. Merkittävin yksittäinen viestinnällinen katuhanke oli Hämeentien uudistus. Palvelumuotoilun keinoin toteutettu kaupunkilaislähtöiseen työmaakokemukseen tähtäävä työmaaopassivusto valmistui.

Ajoneuvojen siirtoprosessia tarkasteltiin Lean-menetelmän avulla ja prosessin sujuvoittamista edistettiin erityisesti katualuevarauksiin liittyvien ajoneuvojen siirtojen osalta. Myös asunto- ja yritystonttien luovutusprosessin kehittäminen on tarkoitus toteuttaa Lean-periaatteita hyödyntäen. Valmistelu aloitettiin, ja toimenpide toteutetaan vuoden 2021 aikana.

Vastuullinen taloudenpito ja tuottavuuden parantaminen

Toimitilastrategia (entinen kiinteistöstrategia) hyväksyttiin kaupunginhallituksessa kesäkuussa 2020. Toteutuksen ensimmäisessä vaiheessa käynnistyi Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden organisaatiouudistus, joka mahdollistaa toimitilojen hallinnassa prosessimaisen, asiakaslähtöisen ja kustannustehokkaamman toiminnan. Lisäksi toimitilastrategian toimeenpanon osalta jatkettiin toimitilatalouden sisäisen vuokramallin uudistamista ottaen huomioon toimitilastrategian tavoitteet.

Rakennusten suunnitelmallisen kunnossapidon parantamiseksi käynnistettiin PTS (pitkän tähtäimen suunnitelma) -toiminnan kehittäminen. Sisäilmaohjelman mukaisesti valmistui kaupungin toimintamallin ja viestintäohjeen päivitys.

Keväällä valmisteltiin talonrakennushankkeiden investointiohjelma, jossa otettiin huomioon rakennusten kriittiset peruskorjaustarpeet sekä kaupungin kasvusta johtuvat lisätilarpeet. Koronan vaikutuksesta kaupungin investointeja jouduttiin kuitenkin jonkin verran siirtämään.

Tilojen vajaakäyttöasteessä saavutettiin 2,8 %, mikä on poikkeuksellisen alhainen taso. Tyhjen ja kaupungin omana käyttöön kuulumattomien vuokrattujen rakennusten arvottaminen toteutettiin vuonna 2020. Toimitilastrategian valmistuttua kehitettiin kaupungin sisäinen prosessi tiloista luopumiseen.

Kaupunkitilaohjetta täydennettiin laaja-alaisena yhteistyönä kaupungin organisaatiossa. Yleisten alueiden verkostotarkasteluilla ja palvelulinjauksilla varmistettiin ulkotilojen kaupunkikuvallinen, toiminnallinen ja ekologinen laatu sekä kustannustietoisuus ja toteutettavuus. Frisbeegolfin ja skeitin linjausten päivitystyö sekä verkostosuunnitelman tarkistus käynnistyivät, ja asukaskyselyt saatiin valmiiksi. Samoin leikkipalvelulinjauksen laadinta alkoi. Kaava- ja peruskorjauskohteiden hankeohjelmia laadittiin alkavista investointihankkeista, ja niillä ohjattiin suunnittelussa toteutussuunnitelmia laatua ja hankkeen laajuutta järjestelmällisesti ja etupainotteisesti.

Katualueiden omaisuudenhallinnan suunnitelman sisällön määrittely on tehty ja työ suunnitelman laatimiseksi on käynnissä. Taimimateriaalin omaisuus- ja seurantatietojen keräämiskäytäntöjen määrittely käynnistyi ja työ jatkuu vuonna 2021.

Staran kanssa solmitulla kolmivuotisella sopimuksella 2019–2021 Itä-Helsingin ylläpidon alueurakassa tähdätään tuottavuuden tehostamiseen. Ylläpidon urakoita tehostetaan sopimusasiakirjoja, urakanhallintaa ja valvontaa kehittämällä.

Toimialalta osallistuttiin kiinteistöverotuksen pohjana käytettävien rakennus- ja kiinteistötietojen tarkistamiseksi ja edelleen parantamiseksi 1.9.2020 käynnistettyyn projektiin.

Toimialan hankintastrategian toimenpideohjelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen sekä sopimushallinnan kehittämistyö jatkuivat. Hankintaprosessit ja sopimushallintaprosessi kuvattiin, hankintasääntö valmisteltiin ja vastuullisten hankintojen toimintamalli luotiin. Toimialan henkilöstölle järjestettiin hankinta- ja sopimusosaamisen sekä usean eri oikeudenalan koulutuksia. Hankintapalvelu aloitti toimintansa tavoiteaikataulun mukaisesti 1.1.2021.

Raportoinnin kehittämisen pääpaino oli sidottujen määrärahojen ja investointihankkeiden raportoinnissa. Tuottavuuden mittaamisessa pääpaino siirtyi kohti yksikkökustannustarkastelua, mikä on myös kaupunkiyhteinen kehityssuunta. Yksikkökustannuslaskenta kattaa käyttötalousmäärärahojen osalta jo yli 80 % kustannuksista.

Vahva ja monipuolinen edunvalvonta

Toimiala on vaikuttanut aktiivisesti maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen valmisteluun. Lisäksi toimiala on edistänyt katujen kunnossapitolainsäädännön uudistamista ja laatinut sitä koskevan kaupungin lainmuutosesityksen.

Toimialalta on oltu aktiivisesti mukana ratahankkeiden edistämässä ja kansainvälisessä toiminnassa. Toimialan kansainvälisen toiminnan painopisteiden määrittelytyö on tehty, ja edustus kansainvälisissä verkostoissa kuten Metrex-verkoston management committeessa ja Metrex Nordic-Baltic –Network-verkostossa jatkuu.

Vuoden 2020 aikana toimittiin aktiivisesti muun muassa Kuntien sisäilmaverkostossa, joka tekee yhteistyötä valtakunnallisen Terveet tilat 2028 –ohjelman kanssa. Lisäksi osallistuttiin valtakunnalliseen kuntien tilatietohankkeeseen.

Valtakunnallisissa hankkeissa osallistuttiin muun muassa julkishallinnon paikkatietoalustan (PTA) osahankkeiden Kansallinen maastotietokanta (KMTK) ja Osoitetietojärjestelmä (OTJ) jatkokehitykseen. GeoForum-yhdistyksen toimintaan on osallistuttu aktiivisesti kansallisen yhteistyön merkeissä.

Traficomien kanssa on neuvoteltu valtakunnallisen sijaintitietopalvelun toteuttamismallista. Sijaintitietopalveluun on tarkoitus koota kaikki yhteisrakentamislain soveltamisalaan kuuluva johtotieto yhteen palveluun. Säännösten tarkoituksena on vähentää kaivutöistä aiheutuvia haittoja ja helpottaa kaivajan palvelujen käyttöä siten, että tieto olisi saatavissa yhdestä palvelusta.

Ympäristöpalvelut on osallistunut aktiivisesti vuonna 2019 käyttöön otetun valtakunnallisen valvontatietojärjestelmän (VATI) kehittämiseen.

Hyvä johtaminen ja hyvinvoiva henkilöstö

Henkilöstöpalvelujen toiminnan kehittämisen painopistealueena olivat vuonna 2020 henkilöstöresursoinnin, osaamisen ja onnistumisen johtamisen sekä työympäristö- ja toimintakulttuurin uudistaminen ja kehittäminen toimialalla.

Toimialan henkilöstösuunnittelua tehostettiin huomioimalla aikaisempaa systemaattisemmin palveluiden henkilöstörakennetta ja siinä tapahtuvia muutoksia tavoitteiden saavuttamiseksi ja tulevaisuuden haasteiden ennakoinniseksi. Palvelukokonaisuuksien henkilöstösuunnitelmien ohessa laadittiin kriittisten tehtävien täyttösuunnitelmat, joita seurataan palvelukokonaisuuksien johtoryhmissä.

Sujuvamman ja ketterämmän toimintakulttuurin uudistamista jatkettiin panostamalla henkilöstöjohtamisen prosessien ja käytänteiden kehittämiseen ja ottamalla käyttöön tätä tukevia sähköisiä hr-järjestelmiä tukemaan muun muassa onnistumiskeskusteluja, työn sujuvuutta ja työkykyä varhaisen tuen keskustelujen avulla. Sähköisen Luukku-palvelun käyttöön ottamisen avulla saatiin edistettyä ja sujuvoitettua manuaalisten ja paperityötä vaativien hr-asioiden käsittelyä.

Tavoitteet ja toimenpiteet onnistumisen johtamisen ja uudistuvan toimintakulttuurin kehittämiseksi laadittiin yhteistyössä johtoryhmien kanssa henkilöstökyselyjen tuloksia (muun muassa uudistumisen pulssi, työterveyskysely ja 360-johtamispalautteet) hyödyntäen. Strategisen johtamisen tuen vahvistamiseksi siirryttiin asteittain kaupungin uuden henkilöstöjohtamisen ja HR-partnerimallin käyttöönottamiseen sisäisin tehtäväjärjestelyin.

Koronapandemian poikkeusolojen aikana toimialan henkilöstö siirtyi lähes kokonaan etätöihin. Sähköisiä työskentelyedellytyksiä vahvistettiin järjestämällä henkilöstölle virtuaalisia etäjohtamisen ja oman työn johtamisen valmennuksia. Osaamisen kehittämisen suunnitelmien ja KymppAkatemian mukaiset strategiat tukevat koulutukset ja valmennukset saatiin toteutettua virtuaalisesti.

Henkilöstön saatavuus- ja rekrytointihaasteisiin vastaamiseksi kehitettiin kaupunkiyhteisten toimenpiteiden mukaisesti työnantajakuva ja positiivista työntekijäkokemusta, rekrytointiprosessia ja perehdyttämisprosessia sekä onnistumisen johtamista tukevia käytäntöjä kuten tavoite- ja kehityskeskusteluja ja kannustavaa palauttamista. Vuoden alusta voimaan tulleen palkkakehityssuunnitelman mukaisten toimenpiteiden avulla vastattiin erityisesti rakennuttamisen ja rakentamisen erilaisiin asiantuntija-, projektipäällikkö ja projektinjohto- ja työnjohtotehtäviin liittyviin palkkakilpailukykyhaasteisiin.

Digitalisaatio

Kaupunkitasoinen digitaalinen perusta -hanke, jossa tietohallinnon tietoliikenne, konesali sekä elinkaari- ja palvelut (laite ja it-tuki) keskitetään kaupunginkansliaan, toteutui suunnitellusti kanslian ja toimialojen välisenä yhteistyönä. Kaupunkitasoinen muutoksen rinnalla ja samassa aikataulussa myös toimialan tietohallinto organisoitiin uudelleen.

Toimialan digitalisaatio-ohjelman toimeenpano on jatkunut tavoitteiden mukaisesti. Projektien etenemistä on edistetty määräaikaikaisilla lisäresursseilla. Ohjelman tilanne esiteltiin kaupungin digitalisaatio-ohjelmakokoukselle joulukuussa 2020. Käynnissä olevia projekteja ovat muun muassa kaupungin vuokra-asuntojen välityspalvelun ja asiakkuudenhallinnan uudistaminen, asuntotuotannon myyntijärjestelmä, katutyömaiden haittojen vähentämiseen tähtäävä Haitaton-projekti ja pysäköinninvalvonnan toiminnanohjauksen uudistus. NUUKA-järjestelmän käyttöönotolla hallinnoidaan keskitetysti kaupungin kiinteistöomaisuuden energiankulutusta. Rakennetun ympäristön digitaalista elinkaarenhallintaa on edistetty kansallisen tason yhteishankkeissa: palvelutalaverkkosuunnittelun digitalisointi (DigiPave) ja infrahankkeiden kustannuslaskentajärjestelmä (IHKU). Myös liikenteen reaaliaikaisen tilannekuvan kehittäminen on käynnistetty.

Digitaalisen kaksosen käyttöönottoa varten digitalisaatio-ohjelmassa on kehitetty kaupunkiympäristön toimialan kyvykkyyttä hyödyntää tietomalleja koko rakennetun ympäristön elinkaaren hallinta huomioiden. Tietomallien käyttö rakennuksen ylläpidon tehostamisessa oli pilotoinnin kohteena vuonna 2020, ja projektin tulosten pohjalta pilotointia jatketaan muilla osa-alueilla. Tietomallien hyödyntämisen tasosta tehtiin kypsyysarviointi, joka antaa suuntaa osaamisen ja kyvykkyyksien kehittämisen koordinointiin.

Tiedonhallintaa on kehitetty digitalisaatio-ohjelman osiona kaupunkiyhteinen datastrategia huomioiden. Kaa-voitusprosessin tiedonhallinta on keskiössä asemakaavaprojektien tietojen ja toiminnan digitalisointia varten

meneillään olevassa Kaavapino-projektissa. Yleisten alueiden omaisuudenhallintaa on kehitetty liikenteenohjauslaitteiden hallinnan pilotoinnilla ja toteutusta laajennetaan jatkossa. Ympäristönsuojelun asiointipalveluihin liittyvää tietoa ja sen asiakastietoja kehitetään YST-projektissa.

Sähköistä asiointia edistettiin tarkastelemalla palvelumuotoilun avulla pysäköintitunnuksen hankintaprosessia. Pysäköinnintarkastajien asusteisiin kiinnitettävä videokamera (haalarikamera) pilotoitiin loppusyksyn aikana. Uusi Mobilenote-pohjainen asiakaspalvelusovellus ”Mopsi” asiakkaiden ilmoittamien kunnossapitoon liittyvien toimenpidepyyntöjen välittämiseen on otettu käyttöön ja järjestelmän kehitystyötä jatketaan. Hitas-tietojärjestelmän uudistamista on toteutettu palvelumuotoilua hyödyntämällä.

Kartta- ja paikkatietoaineistojen ylläpidossa keskeisin kantakartta-aineisto siirrettiin tiedostoista tietokantapohjaiseen ylläpitoon. Paikkatieto-ohjelma –hanke eteni projektimallin mukaiseen suunnitteluvaiheeseen ja toteutus alkaa vuoden 2021 alussa. Kiinteistötoimitushakemusten sähköisen asioinnin järjestelmän Lupapiste- ja Facta-kuntarekisterin integraatio otettiin käyttöön tuotantojärjestelmissä. Tonttijakojen laatimisen ja kiinteistötoimitusten prosessit muutettiin keväällä kokonaan sähköisiksi. 3D-kiinteistönmuodostukseen liittyen osallistuttiin useiden kaavoitus- ja rakennushankkeiden ja niiden toteutusprosessien suunnitteluun.

Kaupunkitekniikan laitteiden paikkatietojärjestelmiä kehitettiin muun muassa mahdollistamaan parempi kaapelireittien ja ominaisuustietojen hallinta. Ulkovalaistuksen vikailmoitusjärjestelmä mobiilioptimoitiin ja siihen lisättiin toiminto, jolla asiakas pystyy liittämään vikailmoitukseen liitteitä, kuten valokuvia.

Teknisen isännöinnin työmäärän mitoitustyökalun kehittäminen ja BEM-huoltokirjan palvelupakettien uudistaminen ovat valmistuneet. Sähköinen liikehuoneistojen vuokrasopimusten allekirjoitus otettiin käyttöön vuonna 2020.

Toimialan ensimmäinen ohjelmistorobotti saatiin tuotantokäyttöön joulukuussa 2020 ja se toteutettiin toistuviin ja rutiininomaisiin arkistointitehtäviin. Lisäksi kehitettiin yhteistyössä Talpan kanssa ohjelmistorobottia automatisoimaan tiettyjen talousraporttien muodostaminen. Kokemus kannustaa ohjelmistorobottien jatkokehittämiseen myös tulevaisuudessa.

Digitaalisia palveluja koskevien saavutettavuusvaatimusten mukaisesti toimialan verkkosivustot on saavutettavuustestattu ja niille on laadittu saavutettavuusselosteet. Myös tiedonhallintalain vaatimukset toimialalla on tunnustettu hyvin, mm. vastuut määriteltiin ja lakisääteinen toiminnan tiedonhallintaympäristön kuvaava tiedonhallintamalli valmistui.

Toimialan kehittämistoimintaan liittyvät kokonaisarkkitehtuuriperiaatteet (toiminta, tieto, järjestelmä ja teknologia) on hyväksytty. Kaikki toimialalla käynnistävät kehittämissuunnitelmat katselmoidaan, jotta varmistetaan niiden noudattavan kokonaisarkkitehtuuriperiaatteita ja tiedonhallintalain vaatimuksia. Lisäksi toimialan laajuisen tietomallinnuksen kypsyysanalyysi on valmistunut ja toimenpideohjelma koottu.

Koronan vaikutukset

Koronapandemian tulonmenetykset toimialalle olivat yhteensä 33,2 milj. euroa (sisältäen arvioidut menetykset maanmyyntituloissa noin 17 milj. euroa) ja lisäkustannusvaikutukset yhteensä 0,8 milj. euroa.

Pysäköinninmaksutulot vähentyivät poikkeusolojen vuoksi, sillä ajoneuvoja oli vähemmän liikenteessä keväällä. Valmiuslain ollessa voimassa pysäköintitapahtumat ja siten myös tulot pysäköintimaksuista lähes puolittuivat verrattuna alkuvuoden tilanteeseen. Loppuvuodesta tilanne normalisoitui. Pysäköintimaksuja kertyi noin 3,190 milj. euroa alle talousarvion 24,0 milj. euroa.

Poikkeusolot vaikuttivat kaupunkilaisten käyttäytymiseen mikä näkyi myös valvontatilanteissa. Valvontatapahtumien (virhemaksut, huomautukset, ajoneuvojen tarkastukset) määrä nousi kehittyneen valvontateknikan myötä ja annettujen pysäköintivirhemaksujen määrä laski. Pysäköintivirhemaksuja kertyi noin 0,681 milj. euroa alle talousarvion 10,5 milj. euroa.

Tapahtuman järjestäjistä moni peruutti tai siirsi suunnitellut tapahtumat. Rajoitusten purku asteittain näkyi tapahtuma-aluevuokrauksen paikoittaisena vilkastumisena. Tapahtuma-aluevuokratuloja kertyi noin 0,083 milj. euroa alle talousarvion 0,160 milj. euroa.

Terassialueiden vuokratulot jäivät arvioidusta, kun ravitsemustoimialaan kohdistuneet rajoitukset estivät terrassien avaamisen keväällä ja alkukesästä, eikä vuokria peritty siltä osin. Terassialueiden osalta myönnettiin

vuokravapautuksia huhti-, touko- ja kesäkuun osalta. Terrassien sekä jäätelö- ja grillioskipaikkojen vuokrasopimuksista kertyi tuloja noin 0,450 milj. euroa alle talousarvion 1,0 milj. euroa.

Elintarvikehuoneistojen tarkastukset ja terveydensuojeluvalvonnat: Tarkastustoiminta oli lähes pysähdyksissä noin kolmen kuukauden ajan. Elintarvikehuoneistojen tarkastuksiin sekä terveydensuojelun valvontaan liittyviä maksutuloja toteutui noin 0,245 milj. euroa alle talousarvion 0,7 milj. euroa.

Mainoslaitesopimuksen vuokravapautus huhti-kesäkuun ajalle oli merkittävä. Heinäkuusta lähtien veloitukset on tehty normaalisti eikä vapautuksia ole myönnetty. Ulkomainospaikkojen vuokrauksesta kertyi tuloja noin 0,533 milj. euroa alle talousarvion 3,0 milj. euroa.

Helsingin kaupunki on päättänyt, että COVID-19-viruksen aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi kaupungin vuokralle antamien liikehuoneistojen ja muiden liiketilojen vuokrien maksu voitiin tarvittaessa keskeyttää huhti-, touko- ja kesäkuun 2020 ajaksi. Näinä kuukausina erääntyneet vuokrat maksetaan erikseen sovittavan 12 kuukauden maksuaikataulun mukaisesti. Tekninen johtaja teki lisäksi päätöksen, että eräistä liikehuoneistoista perittävistä vuokrista myönnetään vapautus kolmeksi kuukaudeksi 1.4.–30.6.2020. Vapautus koski yritysvoimavaroja, joiden toimialana on ravintolat ym. ruokapalvelu, myymälät, taide-, musiikki- ja taapahtumatoiminta sekä ohjelma- ja juhlapalvelut, liike-elämän palveluista yrityshautomo- sekä kasvupalvelut ja muu uutta yrittäjyyttä edistävä toiminta, kampaamot, kauneushoitolat sekä liikunta- ja terveyspalvelut (ml. hieronta ja fysioterapia). Tämän lisäksi kansliapäällikön päätöksellä 17.6.20 päätettiin myöntää pyynnöstä 3 kk maksuaikaa 1.7.–30.9.2020 erääntyviin liikehuoneistojen, muiden liiketilojen tai toripaikkojen vuokriin. Maksujärjestelyn aikana vuokralle ei kerry korkoa. Koronan vaikutus ja kolmen kuukauden vuokravapautukset yli 400 yritykselle pienensivät vuokratuloja noin 7,3 milj. eurolla.

Tukutorilla on yhteensä noin 900 vuokrasopimusta yritysten kanssa, jotka toimivat pääsääntöisesti elintarvikealalla. Kolmen kuukauden vuokravapautuksen vaikutus tuloihin oli noin 1,579 milj. euroa.

Yritystonttien vuokratulojen menetys noin 2,114 milj. euroa ja arvioidut menetykset maanmyyntituloissa noin 17 milj. euroa.

Hitas-asuntokaupoissa myyntiajat ovat pidentyneet. Koronan aiheuttama epävarmuus talouden näkymissä näkyy varovaisuuden lisääntymisenä asuntokaupoissa. Riskinä on tunnistettu asuntojen myyntiaikojen mahdollinen pitkittyminen ja sitä kautta johtuva vastikemaksujen kasvu. Myymättömien asuntojen vastikkeiden lisäys oli 0,052 milj. euroa.

Koronavirusepidemian seurauksena puhtaanapitotyön tarve ja sen myötä kustannukset kasvoivat merkittävästi puistoissa ja katualueilla. Lisämenoa aiheutui myös roska-astioiden lisäämisestä katu- ja viheralueille. Lisämenoa syntyi yhteensä 0,777 milj. euroa.

Asukasmäärän kasvu ja koronapandemian johdosta lisääntynyt ajan viettäminen asunnoissa on lisännyt muun muassa asumisterveyttä ja oleskelutiloja (koulut, päivähoitotilat, leikkipuistot ym.) koskevien valvontapalvelujen kysyntää. Pandemia ja resurssivaje ovat haastaneet toimintaa niin, ettei riittävän korkeatasoisia palveluita esimerkiksi käsittelyaikojen suhteen ole kaikkien palveluiden osalta onnistuttu tuottamaan.

Ympäristön- ja vesiensuojelun sekä jätehuollon valvontaa toteutettiin riskiperusteisesti ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti. Koronapandemiasta ja henkilöresurssien rajallisuudesta johtuen valvontaa ei voitu toteuttaa täysin tavoitteiden mukaisesti. Valvontaprosesseja kehitettiin muun muassa tehostamalla yhteistyötä alueiden käytön valvonnan kanssa sekä käynnistettiin yhteistyökokoukset rakennusvalvonnan kanssa.

2 Sitovien ja muiden tavoitteiden toteutuminen

Sitovat tavoitteet

Asuntotuotannon edellytysten turvaaminen ja edistäminen

Tavoite ei toteutunut, neljästä mittarista kahden osalta tavoitteita ei saavutettu.

- Kaavoitetaan vähintään 700 000 k-m² pääosin raideliikenteen palvelualueelle, josta täydennysrakentamista vähintään 40 %.
  - Tavoite toteutui. Toteuma 31.12.2020 mennessä asumista 729 059 k-m² ja toimitilaa 324 069 k-m². Täydennysrakentamisen osuus on toteumasta 62 % (451 979 k-m²).
- Luovutettu asuntorakennusoikeus on vähintään 400 000 kerrosneliometriä
  - Tavoite ei toteutunut. Luovutetun asuinrakennusoikeuden määrä vuonna 2020 oli noin 302 000 k-m² eli noin 75 % tavoitteesta. Luovutetusta asuinrakennusoikeudesta noin 71 000 k-m² luovutettiin myymällä (n. 23,5 %) ja noin 231 000 k-m² vuokraamalla (76,5 %).
- Asuntotuotanto vähintään 1 500 asuntoa
  - Tavoite toteutui. Toteutunut 1 551 uudisasunnon aloitukset, joista 571 ARA vuokra-asuntoa 673 asumisoikeusasuntoa ja 307 Hitas-asuntoa.
- Asuntotuotanto-ohjelman ja katuinvestointiohjelman yhteensovittaminen; ATO-mittarin tavoitetaso 360 (vaihteluväli 0–450)
  - Tavoite ei toteutunut, mittarin kehittäminen on käynnissä. Asuntotuotanto-ohjelman ja katuinvestointien yhteensovittamiseen liittyvässä tavoitteessa onnistuttiin. Asuntotuotantokohteiden edellyttämät infrainvestoinnit toteutettiin oikea-aikaisesti paria merkitykseltään vähäistä poikkeusta lukuun ottamatta. Tätä toteumaa ei pystytä vahvistamaan ATO-mittarin avulla, sillä seurannalle kehitettyä laskentalogiikkaa ei olla saatu toimimaan. Näin ollen mittarin tavoitetasoa 360 ei pystytä osoittamaan. Asuntotuotannon ydinprosessityössä on tarkoitus kehittää vakioitu seuranta-menetelmä asuntotuotanto-ohjelman ja katuinvestointien yhteensovittamisen onnistumisesta.

Ekologisesti kestävä kehityksen turvaaminen

Tavoitteen toteutumisen edellytyksenä oli, että kaikki mittarit saavutetaan. Tavoite toteutui.

- Kaikille Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman toimenpiteille määritellään mittarit ja niiden tavoitetasot.
  - Tavoite toteutui. Kaikille toimenpiteille on määritelty mittarit ja tavoitetasot. Tarkemmat tiedot toimenpiteistä ja niiden toteutumisesta löytyvät: ilmastovahti.hel.fi.
- Jalankulku-, pyöräily- ja joukkoliikennematkojen yhteenlaskettu osuus kaikista matkoista kasvaa verrattuna viiden edellisen vuoden keskiarvoon.
  - Tavoite toteutui. Kestävien kulkutapojen yhteenlaskettu osuus oli 79,7 %, ja viiden edellisen vuoden keskiarvo oli 77,6 %. Lähde: Helsinkiläisten liikkumistottumukset 2020-kyselytutkimus.
- Valmistellaan A-energiatohokkuusluokka- vaatimuksen sisällyttäminen asuinkerrostalotonttien varaus- ja luovutusehtoihin.
  - Tavoite toteutui. A-energiatohokkuusluokkaa koskevat vaatimus on sisällytetty vuoden aikana vireille tulleisiin tontinluovutuskilpailuihin, jolla pyritään saamaan kokemuksia vaatimuksen vaikutuksista tonttien haluttavuuteen ja suunnitteluratkaisuihin. A-energiatohokkuusluokkaa koskeva vaatimus on sisällytetty vuoden loppupuolella päätöksentekoon tulleen asuntotonttien yleisen varauskierroksen ehtoihin.
- Kaikkien kaupungin hallinnoimien vuonna 2020 alkavien uudisrakennushankkeiden suunnittelussa on E-luku 20 % kansallisia rakentamismääräyksiä pienempi (toimitilat ja palvelurakennukset).

- Tavoite toteutui. Kaikissa vuonna 2020 käynnistyneissä uudisrakennushankkeissa on E-lukuta-voitteeksi asetettu 20 % kansallista määräystasoa pienempi E-luku. Osassa päästy tätä parem- paankin.
- Kaikkien vuonna 2020 alkavien kaupungin hallinnoimien korjausrakennushankkeiden suunnittelu energiatehokkuuden osalta siten, että rakennuksen energiantarve on enintään 80 % kyseisen ra- kennusluokan energiankulutusta koskevista vaatimuksista (ympäristöministeriön asetus 4/13)
  - Tavoite toteutui. Kaikissa vuonna 2020 käynnistyneissä perusparannushankkeissa on asetettu tavoitteeksi vähintään, että E-luku perusparannuksen jälkeen on 0,7 x E-luku ennen perusparan- nusta.
- Kaikkien kaupungin hallinnoimien vuonna 2020 alkavien hankkeiden rakennukset suunnitellaan A-energialuokkatason mukaisiksi (uudisrakentaminen, asuinkerrostalot).
  - Tavoite toteutui. Tähän mennessä käynnistynyt 15 uudisrakentamishankkeen suunnittelu, joiden E-luokka rakennuslupavaiheessa on A.
- Helsingin katu- ja puistorakentamisessa muodostuvista maa-aineksista vähintään 80 % hyötykäy- tetään
  - Tavoite toteutui. Kierrätysaste oli 89 %.

Asiakaskokemuksen parantaminen

Edellytyksenä oli, että kaikki mittarit saavutetaan, tavoite toteutui.

- Ulkoilmatapahtumien tapahtuma-aluevuokrauksen läpimenoaika (mediaani viisi arkipäivää).
  - Tavoite on toteutunut. Läpimenoajan mediaani oli 4,0.
- Asiakaspalautteeseen vastaaminen tavoiteajassa (viisi arkipäivää).
  - Tavoite on toteutunut. Käsittelyaika 4,1 päivää 94 %:ssa palautteissa.

Tilojen ja alueiden monipuolinen ja tehokas käyttö

- Tyhjiä tilojen osuus enintään 4 %
  - Tavoite toteutui. Tyhjiä tilojen vaajakäyttöaste vuonna 2020 oli 2,8 %.

Muut toiminnalliset tavoitteet

- Arvioidaan ja raportoidaan yleiskaavan toteutuminen toteuttamisohjelman mukaisesti. Tavoite toteutui.
- Turvataan yritysten toimintaedellytykset ja elinkeinoelämän toimivuus varmistamalla kaavoituksella, että toimitilakaavavaranto ei vähene nykyisillä työpaikka-alueilla eikä keskustoissa. Laaditaan riittävästi ja oikea-aikaisesti toimitilakaavoja kaupunkirakenteen ja saavutettavuuden kannalta hyvillä paikoilla. Ta- voite toteutui. Tarkistetuissa kaavoissa valmistui 31.12.2020 mennessä 324 069 k-m2 toimitilaa/muuta.
- Joukkoliikenteen kuljetusosuus aamuliikenteessä keskustaan on vähintään 74 % ja joukkoliikenteen osuus poikittaisliikenteessä on vähintään 22 %. Tämänhetkisen arvion mukaan tavoite ei toteudu. Lopul- linen tilanne varmistuu tammi-helmikuussa 2021, kun eri toimijoiden laskentatiedot ovat käytettävissä.
- Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden ja kuolleiden kokonaismäärän vähenemistrendi on vähin- tään 2 % viiden edellisen vuoden keskiarvosta. Tavoite toteutui, ennuste vähenemistrendiksi on 15 %.
- Keskusta-alueiden kävely-ympäristön toiminnallinen ja kaupunkikuvallinen laatu paranee. Mittari: Jatke- taan vuonna 2017 käyttöön otetun seurantamenetelmän käyttöä. Laatutietoja kerätään pidemmältä aika- väliltä laajasti eri keskusta-alueilta, jonka jälkeen on mahdollista hyödyntää seurantatiedon vertailua ja arvioida kehittymistä. Tavoite toteutui. Jalankulkumäärien seurantaa jatkettu edellisvuosien tapaan. Laa- tututkimus on tehty yhteistyössä Helsingin yliopisto kanssa keväällä 2020 neljässä kohteessa: Malmin- kartanossa, Mellunmäessä, Pukinmäessä ja Tapulikaupungissa.

- Yhteistyössä muiden toimialojen kanssa tuetaan toimia, jotka edistävät pyöräilyä. Tavoitteena on pyöräilyn kulkutapaosuuden lisääminen ja turvallisuuden edistäminen. Mittari: Pyöräiliikenteen automaattilaskentapisteissä pyörämäärät kasvavat kolmen edellisen vuoden keskiarvosta. Pyöräilyn turvallisuuteen tyytyväisten osuus kasvaa edelliseen pyöräilybarometrin tulokseen (2016). Toteutuu kokonaan tai osittain. Pyöräiliikenteen laskentatiedot viime vuodelta saadaan tammikuun lopulla. Pyöräilybarometrin osalta tavoite toteutui: tulosten mukaan pyöräilyn turvalliseksi tai melko turvalliseksi kokevien osuus kasvoi 2 %-yksikköä edellisestä pyöräilybarometristä (2018).
- Kansallisen kaupunkipuiston perustamishaketta jatketaan päätösten mukaan. Tavoite toteutui. Perustamishankkeen esiselvitys valmistui. Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi sen 26.5.2020, minkä jälkeen se toimitettiin kaupunginkansliaan edelleen vietäväksi päätöksentekoon.
- Luonnon monimuotoisuutta turvataan laatimalla hoito- ja käyttösuunnitelmat sekä rauhoitusesitykset kolmelle luonnonsuojelualueelle. Tavoite toteutui.
- Rakennusvalvonnan lupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika on 63 päivää. Tavoite toteutui, keskimääräinen käsittelyaika oli 47 päivää.
- Pilaantuneen maaperän kunnostamista koskevista ilmoituksista 80 % ratkaistaan 55 vuorokauden kuluessa ilmoituksen vireille tulosta. Tavoite toteutui.
- Oleskelutilojen, muun muassa päivähoitotilojen, koulujen, majoitustilojen ja nk. hygieniaa edellyttävien huoneistojen käyttöönottoa koskevista ilmoituksista 80 % käsitellään alle 15 vuorokaudessa. Tavoite toteutui, 80 % käsiteltiin alle 12 vuorokaudessa.
- Asumisterveyttä koskevista toimenpidepyynnöistä 80 % ratkaistaan 200 vuorokaudessa asian vireille tulosta. Tavoite ei toteutunut, ratkaistiin 272 vuorokaudessa asian vireille tulosta. Tarkastustoiminnassa ollut tauko lisäsi jonon muodostumista, eikä tilannetta saatu ratkaistua vuoden 2020 aikana.
- Maanmittaustoimintaan liittyvien keskeisten palvelujen toimitusaikojen keskiarvo enintään 19 pv. Tavoite toteutui.
- Uusia elintarvikehuoneistoja ja toimijanvaihdoksia koskevien ilmoitusten keskimääräinen käsittelyaika on enintään 7 vuorokautta. Tavoite toteutui, keskimääräinen käsittelyaika 6 vrk.

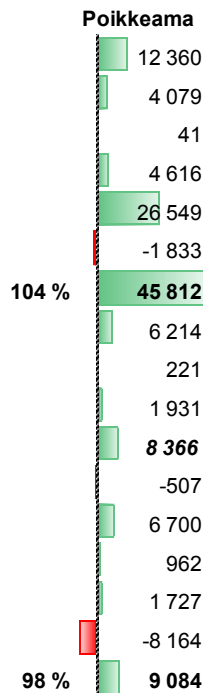
3 Käyttötalous

Kaupunkiympäristön toimialan kokonaisbudjetti muodostuu kolmesta talousarviokohdasta

- 1) Kaupunkirakenne 31001
- 2) Rakennukset 31002 ja
- 3) Asuntotuotanto 31003.

Toimiala jakautuu palvelukokonaisuuksiin ja palveluihin, jotka käyttävät edellä mainittujen talousarviokohtien rahoitusta.

Kaupunkiympäristön toimiala		
1000 EUR	TUBU 2020	TP 2020
MYYNTITUOTOT	42 090	54 450
MAKSUTUOTOT	72 304	76 383
TUET JA AVUSTUKSET	140	181
VUOKRATUOTOT	779 627	784 243
MUUT TOIMINTATUOTOT	125 310	151 859
VALMISTUS OM.KÄYTT	14 000	12 167
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 033 471	1 079 283
PALKAT JA PALKKIOT	81 431	75 217
<i>HENKILÖSTÖKORVAUKSET</i>	-368	-589
HENKILÖSIVUKULUT	22 310	20 379
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	103 373	95 007
PALVELUJEN OSTOT	156 167	156 674
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	48 273	41 573
AVUSTUKSET	1 851	889
VUOKRAKULUT	198 879	197 152
MUUT TOIMINTAKULUT	11 342	19 506
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	519 885	510 801
TOIMINTAKATE	513 586	568 482
POISTOT	265 473	264 150
TULOS	248 113	304 332
TUOTTOTAVOITE	0	0
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	248 113	304 332

Kaupunkiympäristön toimialan brutto- ja nettobudjetoidut toiminnot: Maankäyttö ja kaupunkirakenne palvelukokonaisuus, Rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuus, Palvelut ja luvat palvelukokonaisuus sekä Hallinto- ja tukipalvelu palvelukokonaisuus.

31001 Kaupunkirakenne

1000 EUR	TUBU 2020	TP 2020	Poikkeama
MYYNTITUOTOT	16 190	17 026	836
MAKSUTUOTOT	67 204	68 905	1 701
TUET JA AVUSTUKSET	140	151	11
VUOKRATUOTOT	263 622	274 407	10 785
MUUT TOIMINTATUOTOT	121 210	147 721	26 511
VALMISTUS OM.KÄYTT	3 000	3 162	162
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	471 366	511 372	40 006 108 %
PALKAT JA PALKKIOT	58 298	53 810	4 488
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	-368	-394	26
HENKILÖSIVUKULUT	16 032	14 585	1 447
Henkilöstökulut yhteensä	73 962	68 001	5 961
PALVELUJEN OSTOT	98 682	96 979	1 703
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	5 972	5 062	910
AVUSTUKSET	1 851	888	963
VUOKRAKULUT	12 329	10 936	1 393
MUUT TOIMINTAKULUT	3 640	13 968	-10 328
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	196 436	195 834	602 100 %
TOIMINTAKATE	274 930	315 537	
POISTOT	105 428	115 858	
TULOS	169 502	199 679	
TUOTTOTAVOITE	0	0	
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	169 502	199 679	

Talousarviokohta sisältää kaupunkiympäristön toimialan bruttobudjetoidut toiminnot: Maankäyttö ja kaupunkirakenne palvelukokonaisuus, osuus Rakennukset ja yleiset alueet palvelukokonaisuudesta, Palvelut ja luvat palvelukokonaisuus sekä Hallinto- ja tukipalvelukokonaisuus.

Kaupunkirakenteen tuloarvio oli talousarviossa 471,4 milj. euroa. Tulojen toteuma oli yhteensä 511,4 milj. euroa, joka ylittää talousarvion 40,0 milj. eurolla. Tuloja kertyi ennakoitua enemmän muun muassa maanmyynneistä, rakennusvalvontamaksuista ja katutyöluvista. Koronapandemia vaikutti tuloihin vähentävästi.

Maan- ja rakennusten sekä osakkeiden myynneistä kirjattiin kaupunkirakenteen talousarviokohtaan myyntivoittoja yhteensä noin 137,3 milj. euroa. Ulkoisista maanvuokrista kertyi tuloja noin 238 milj. euroa.

Kaupunkirakenteella oli talousarviossa käytettävissä 196,4 milj. euroa. Menojen toteuma oli 195,8 milj. euroa, alittaen talousarvion 0,6 milj. eurolla.

Henkilöstömenot toteutuivat noin 5,9 milj. euroa budjetoitua pienempinä johtuen pääosin rekrytointiviiveistä. Palvelujen ostoissa kertyi säästöä 1,7 milj. euroa. Säästöä toteutui yleisten alueiden lisätöiden osalta, virkamatkoissa, koulutusmenoissa ja ostopalveluissa. Myös toimialan muuttokustannukset toteutuivat budjetoitua pienempänä. Vastaavasti koronapandemiasta johtuen puhtaanapitotyön tarve ja sen myötä kustannukset kasvoivat merkittävästi puistoissa ja katualueilla. Aineiden ja tarvikkeiden ostot toteutuivat 0,9 milj. euroa budjetoitua pienempänä johtuen muun muassa ulkovaikatuksen energiasäästöistä. Avustuksiin varatusta 1,9 milj. eurosta jäi käyttämättä noin 1,0 milj. euroa ja vuokrista noin 1,4 milj. euroa. Muut toimintakulut toteutuivat 10,3 milj. euroa suurempana kuin talousarvio.

Muihin toimintakuluihin kirjattiin pysäköinninvalvonnan luottotappioita yhteensä 9,5 milj. euroa. Luottotappioiksi kirjattiin vuosina 2014–2019 määrättyjä pysäköinnin virhemaksuja sekä ajoneuvojen siirtokorvauksia, joita ei ole onnistuttu perimään edes ulosottoimin. Lisäksi samalta ajanjaksolta kirjattiin luottotappioiksi ulkomaan rekisterissä olevilla ajoneuvoilla aiheutettuja virhemaksuja ja siirtokorvauksia, joita ei saada perityksi, koska ajoneuvojen omistaja- tai haltijatietoja ei ole mahdollista saada suomalaisten viranomaisten käyttöön. Esimerkiksi Viro ei luovuta edellä mainittuja tietoja ajoneuvorekisteristään. Lisäksi diplomaattisen koskemattomuuden piirissä olevilla ajoneuvoilla tehdyistä virheistä määrättyjä maksuja ei peritä ulosoton kautta.

Muihin toimintakuluihin sisältyy myös Kalasataman Verkkosaaren eteläosan liukusortuman johdosta realisoitunut vahingonkorvaus noin 0,8 milj. euroa.

31002 Rakennukset

1000 EUR	TUBU 2020	TP 2020	Poikkeama
MYYNTITUOTOT	2 000	17 434	15 434
MAKSUTUOTOT	5 100	7 479	2 379
TUET JA AVUSTUKSET		30	30
VUOKRATUOTOT	516 005	509 836	-6 169
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 100	4 127	27
VALMISTUS OM.KÄYTT	11 000	9 006	-1 994
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	538 205	547 912	9 707 102 %
PALKAT JA PALKKIOT	18 256	17 118	1 138
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	0	-160	160
HENKILÖSIVUKULUT	4 957	4 623	334
Henkilöstökulut yhteensä	23 213	21 581	1 632
PALVELUJEN OSTOT	51 685	55 174	-3 489
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	42 000	36 462	5 538
AVUSTUKSET	0	0	0
VUOKRAKULUT	186 000	185 383	617
MUUT TOIMINTAKULUT	1 000	1 490	-490
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	303 898	300 090	3 808 99 %
TOIMINTAKATE	234 307	247 822	13 515 106 %
POISTOT	160 000	148 282	
TULOS	74 307	99 540	
TUOTTOTAVOITE	0	0	
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	74 307	99 540	

Nettobudjetoitu talousarviokohta

Rakennusten sitova toimintakate oli 234,3 milj. euroa. Toteutunut toimintakate oli 247,8 milj. euroa ylittäen toimintakateta-voitteen 13,5 milj. eurolla.

Talousarvion mukainen tulotavoite oli 538,2 milj. euroa. Tulojen toteuma oli yhteensä 547,9 milj. euroa ylittäen talousarvion 9,7 milj. eurolla. Myyntituotot toteutuivat noin 15,4 milj. euroa budjetoitua suurempina johtuen KYMP-talon rakennuttamispalkkion arvioitua suuremmasta tuloutuksesta. Maksutuottoja kertyi noin 2,3 milj. euroa budjetoitua enemmän johtuen Kasikon Käyttäjäpalveluiden volyymin kasvusta. Vuokratuotot toteutuivat 6,2 milj. euroa budjetoitua alhaisemmalla tasolla johtuen pääasiassa Koronan vuoksi myönnettyistä maksuvapauksista. Valmistus omaan käyttöön tulot toteutuivat noin 2 milj. euroa budjetoitua alhaisemmalla tasolla. Kirjaustavan muutos sekä vuokrahankeiden osuuden kasvu heikensivät tulotasausta.

Menot alittivat talousarvion mukaiset 303,9 milj. euroa noin 3,8 milj. eurolla. Henkilöstökustannuksista muodostui säästöä rekrytointiviiveiden vuoksi yhteensä noin 1,6 milj. euroa. Palveluiden ostojen budjetti ylittyi noin 3,5 milj. euroa. Ylityksestä noin 1 milj. euroa johtui kasvaneista Käyttäjäpalvelukustannuksista, jotka ovat luonteeltaan läpilaskutusta. Kunnossapitokorjauksia toteutettiin aikaisempien vuosien tasolla ja tiliryhmän ylitys pystyttiin kompensoimaan säästöillä muista kustannuksista. Lämmön ja sähkön kustannuksista säästyivät lämpimänä jatkuneen talven sekä sähkön markkinahintojen puolittumisen vuoksi yhteensä noin 5,1 milj. euroa. Kiinteistöjen veden kulutus väheni Koronasta aiheutuneen lisääntyneen etätöiden johdosta. Veden käyttökustannuksista säästyivät noin 0,4 milj. euroa. Vuokrien ja vastikkeiden kustannuksista säästyivät 0,6 milj. euroa johtuen muutoksista vuokrahankeiden aikatauluissa ja hintatasossa. Muut kustannukset ylittivät luottotappioiden vuoksi 0,5 milj. eurolla.

31003 Asuntotuotanto

1000 EUR	TUBU 2020	TP 2020	Poikkeama
MYYNTITUOTOT	23 900	19 990	-3 910
MAKSUTUOTOT	0		0
TUET JA AVUSTUKSET	0		0
VUOKRATUOTOT	0		0
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	9	9
VALMISTUS OM.KÄYTT	0		0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	23 900	19 999	-3 901
PALKAT JA PALKKIOT	4 877	4 289	588
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	0	-34	34
HENKILÖSIVUKULUT	1 321	1 171	150
Henkilöstökulut yhteensä	6 198	5 426	772
PALVELUJEN OSTOT	5 800	4 521	1 279
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	301	49	252
AVUSTUKSET	0		0
VUOKRAKULUT	550	834	-284
MUUT TOIMINTAKULUT	6 702	4 046	2 656
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	19 551	14 876	4 675
TOIMINTAKATE	4 349	5 123	774
POISTOT	45	10	
TULOS	4 304	5 113	
TUOTTOTAVOITE	0	0	
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	4 304	5 113	

Nettobudjetoitu talousarviokohta

Asuntotuotannon sitova toimintakatetavoite oli talousarviossa 4,3 milj. euroa ja toteuma 5,1 milj. euroa, mikä ylitti toimintakatetavoitteen 0,8 milj. eurolla. Toimintakatteen ylitys on esitetty kirjattavaksi asuntotuotantorahastoon.

Asuntotuotannon tulot kertyvät rakennuttamispalkkioista. Vuodelle 2020 oli budjetoitu palkkioita 23,9 milj. euroa, joista toteutui 20 milj. euroa.

Käyttömenojen toteuma oli yhteensä noin 14,9 milj. euroa, alittaen talousarvion noin 4,7 milj. eurolla. Henkilöstökulut toteutuivat noin 0,8 milj. euroa pienempinä ja palveluiden ostoista säästyi noin 1,3 milj. euroa. Vastikkeiden kasvusta johtuen vuokramenot ylittyivät noin 0,3 milj. eurolla. Aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä muut toimintakulut toteutuivat noin 2,9 milj. euroa pienempinä, johtuen muun muassa lainojen korkomenojen alituksesta.

Liitteessä 3 on esitetty talousarviokohdan Kaupunkirakenne 31001 käyttötalouden toteuma palvelukokonaisuuksittain ja palveluittain, HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet, tuki HKL-liikelaitokselle sekä avustukset.

Määrä- ja taloustavoitteet

Liitteessä 2 on esitetty talousarviokohdan määrä- ja taloustavoitteet.

4 Investoinnit

Kiinteä omaisuus, talousarviokohta 801

80150 Kiinteistöjen myynnit

Talousarvion mukainen maanmyyntitulo (100 milj. euroa) toteutui. Vuoden aikana toteutui yhteensä 60 kaup-
paa, yhteisalaltaan 331 ha ja yhteiskauppahinnaltaan 121 milj. euroa.

Helsingin alueella kaupunki myi yhteensä 8,0 ha maata 119 milj. eurolla. Myydylle alueella on 71 000 k-m²
asuin- ja 37 500 k-m² yritysrakennusoikeutta. Kaksi suurinta kaup-
paa olivat Kallion kahden virastotontin
myynti Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunnalle (15,5 milj. euroa) ja Kaupunkiympäristötalon tontin myynti sen
omistamalle kiinteistöosakeyhtiölle (15 milj. euroa), jonka yhtiön kaupunki myi sijoittajalle. Myynnin paino-
piste oli Jätkäsaaren-Hietalahden, Kalasataman, Pasilan Pohjoisen Postipuiston ja Kruunuvuorenrannan
projektialueilla, jotka toivat noin 60 % tontinmyyntituloista. Vastaavasti kauppajen kauppahinnaltaan suurin
viides (12 kaup-
paa) muodosti myyntituloista noin 70 %.

Kaupungin ulkokunnissa omistamien maiden tulevaa käyttö- ja omistamistarvetta on kartoitettu ja päivitetty
siltä osin, kun kaupungin oma käyttö on päättynyt tai päätymässä. Kaupungille tarpeettomiksi käyneiden
kiinteistöjen myyntiä on jatkettu painopisteen ollessa asemakaavatonteilla ja rakennetuilla sekä perintönä
tulleilla kiinteistöillä, joista saatavat tulot on osoitettu tiettyyn käyttöön. Ulkokunnissa kaupunki myi kolmella
kaupalla yhteensä 323 ha maata 7,4 milj. eurolla, josta maapohjan osuus oli 2,8 milj. euroa. Kaupunki myi
Vihdin Tervalammen kartanon ja Kirkkonummen Killinmäen alueet, joissa kaupungin oma toiminta oli päättä-
nyt sekä kerrostalotontiksi kaavoitetun entisen Y-tontin Espoon Lahnuksessa.

8 01 01 Kiinteistöjen ja niiden vuokraoikeuksien sekä niiden tai niiden osan hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot, lunastukset ja haltuunottokorvaukset sekä kaavoitusmaksut ja maankäyttöso- piuskorvaukset kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

8 01 01 01 Kiinteistöjen ostot ja lunastukset

Kiinteistöjen ostoihin ja lunastuksiin sekä kaavoituskorvauksiin oli käytettävissä talousarviossa varattu 12
milj. euroa, josta kaupunginvaltuusto 26.2.2020 siirsi Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan käyttöön 1,5 milj. eu-
roa Garden Helsingin toteutumisen vaatimien pallokenttämuutosten varmistamiseksi.

Vuoden aikana ostettiin yhteensä 28 kaupalla kiinteistöjä yhteispinta-alaltaan 6,8 ha ja yhteiskauppahinnal-
taan 9,9 milj. euroa. Hankinnoista Strategisen maanhankinnan osuus oli 3,2 milj. euroa (3,2 ha) ja operatiivi-
sen 6,7 milj. euroa (3,6 ha). Kallein kauppa, Senaatiilta ostettu Keski-Pasilan koulu- ja päiväkotitontti maksoi
4,6 milj. euroa, eli noin 45 % kauppoihin käytettävissä olleista määrärahoista. Operatiivisen hankinnan ker-
rosala oli 11 500 kem² ja maapinta-ala noin 0,5 ha.

8 01 01 02 Täydennysrakennuskorvaukset ja korvausinvestoinnit

Täydennysrakennuskorvauksiin ja korvausinvestointeihin oli talousarviossa esitetty 3,5 milj. euroa ja lisäksi
toimialalla on käytössä ylitysoikeusmäärärahaa 0,09 milj. euroa, eli yhteensä 3,6 milj. euroa. Käyttämättä
määrärahaa jäi 3,2 milj. euroa. Vuoden aikana toteutui kaksi hanketta Vallilassa, joissa uutta rakennusoi-
keutta noin 1 200 kem². Kokonaiskorvaus oli yhteensä noin 0,4 milj. euroa, vastaten keskimäärin noin 290
€/kem² ja 33 % kaavamutosten tuomasta arvonnoususta. Pandemian tuomien lisätöiden ja taloyhtiöiden
päätöksentekoon liittyvien vaikeuksien vuoksi muiden hankkeiden toteutuminen siirtyi eteenpäin.

8 01 02 Projektialueiden esirakentaminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Projektialueiden esirakentamiseen oli talousarviossa käytettävissä 92,6 milj. euroa ja lisäksi toimialalla oli
käytettävissä ylitysoikeusmäärärahaa 2,0 milj. euroa, yhteensä 94,6 milj. euroa. Projektialueiden esirakenta-
misen määrärahaa käytettiin 96,4 milj. euroa, joka ylittää käytettävissä olevan määrärahan 1,8 milj. euroa.
Käyttöaste oli 101,9 %. Kalasataman Verkkosaaren pohjoisosan esirakentamiseen haettiin lisämäärärahaa
1,9 milj. euroa.

Kamppi-Töölönlahden esirakentamiseen ei ole osoitettu talousarviomäärärahaa. Käyttö oli 0,04 milj. euroa, joka ylittää käytettävissä olevan määrärahan 0,04 milj. euroa.

Länsisatamaan oli osoitettu 24,8 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 24,6 milj. euroa. Käyttö alitti käytettävissä olevan määrärahan 0,2 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet olivat Atlantinsillan rakentaminen, Hernesaaren maaperän kunnostus ja Hernesaaren paineviemärin siirto.

Kalasadamaan oli osoitettu 50,0 milj. euroa. Lisäksi oli käytettävissä ylitysoikeutta 1,942 milj. euroa. Määrärahaa siirrettiin ta-kohdalta 8 01 02 07 Uusien projektialueiden ja muun täydennysrakentamisen edellyttämät selvitykset, toimenpiteet ja esirakentaminen 3,59 milj. euroa (Khs 14.12.2020 § 864). Käytettävissä oleva määräraha oli näin ollen yhteensä 55,532 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 63,1 milj. euroa. Käyttö ylitti käytettävissä olevan määrärahan 7,6 milj. euroa. Vaje katettiin pääosin muiden projektialueiden käyttämättä jääneistä esirakentamisrahoista. Lisäksi haettiin ylitysoikeutta 1,9 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet olivat Verkkosaaren pohjoisosan esirakentamisurakka sekä Vilhonvuorenkadun jatkeen rakentaminen. Käytettävissä ollut määräraha ylitettiin, koska Kalasataman Verkkosaaren pohjoisosan esirakentamista voitiin edistää arvioitua nopeammin poikkeuksellisesta talvesta johtuen.

Kruunuvuorenrantaan oli osoitettu 5,95 milj. euroa. Lisäksi oli käytettävissä ylitysoikeutta 18 000 euroa, yhteensä 5,968 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 2,3 milj. euroa. Käyttö alitti käytettävissä olevan määrärahan 3,7 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet olivat Koirasaarten esirakentamisurakka ja Kruunuvuorenrannan maa-ainesten välivarastokentän hoito. Kruunuvuorenrannan esirakentamisen määrärahaa jäi käyttämättä Kruunuvuoren asemakaavavalituksesta aiheutuneen Kruunuvuoren keskiosan esirakentamisurakan sekä Laajasalontien esirakentamisurakan aloituksen viivästyisestä johtuen.

Kuninkaankolmion esirakentamiseen oli osoitettu 3,11 milj. euroa ja ylitysoikeusmäärärahaa 0,002 milj. euroa, yhteensä 3,11 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 3,2 milj. euroa, joka ylitti käytettävissä olevan määrärahan 0,1 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet olivat Vennynpuiston ja Palettilammen sekä Honkasuon esirakentaminen.

Pasilan esirakentamiseen oli osoitettu 2,444 milj. euroa ja ylitysoikeutta 0,48 milj. euroa, yhteensä 2,5 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 2,6 milj. euroa, joka ylitti käytettävissä olevan määrärahan 0,1 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet olivat Ilmalan alueen ja Ratapihakortteleiden esirakentaminen.

Uusien projektialueiden esirakentamiseen oli käytettävissä 3,79 milj. euroa. Talousarviokohdalta siirrettiin määrärahaa Kalasataman esirakentamiseen 3,59 milj. euroa (Khs 14.12.2020 § 864). Käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 0,2 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 0,18 milj. euroa. Määräraha käytettiin uusien projektialueiden teknistaloudellisen suunnitteluun.

Malmin esirakentamiseen oli osoitettu 2,5 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 0,5 milj. euroa, jolloin käyttämättä jäi 2,0 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin pääasiassa alueen teknistaloudellisen suunnittelun edistämiseen. Määrärahaa jäi käyttämättä Malmin lentokenttäalueen lentotoiminnan jatkumisesta ja tästä seuranneesta maakaasujohtojen siirron viivästyisestä johtuen.

8 01 03 Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

8 01 03 01 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen

Muuhun esirakentamiseen, alueiden käyttöönottoon ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamiseen oli talousarviossa osoitettu 26,5 milj. euroa ja toimialalla oli käytettävissä ylitysoikeusmäärärahaa 8,137 milj. euroa, yhteensä 34,64 milj. euroa. Lisäksi Hakaniemen kauppahallin huoltopihan esirakentamisen mahdollistamiseksi on 8.6.2020 kaupunginhallituksen tekemällä päätöksellä siirretty 4,0 milj. euroa TA-alakohdasta 8 02 01 Uudis- ja lisärakennushankkeet TA-alakohtaan 8 01 03 01 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiseksi saattaminen. Käyttämättä jäänyttä määrärahaa siirrettiin talousarviokohtaan 8 03 01 01 03 Katujen uudisrakentaminen, läntinen suurpiiri 3,0 milj. euroa, 8 03 01 01 05 Katujen uudisrakentaminen, koillinen suurpiiri 3,0 milj. euroa ja 8 04 01 01 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaus 3,0 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 28,6 milj. euroa. Käyttöaste on 87,6 %.

Merkittävimmät kohteet olivat Hakaniemen hallin, Siilikujan alueen, Fallkullan kiilan sekä Marian Campuksen alueen esirakentaminen, Jakomäen keskiosan ja Raide - Jokerin viereisten Oulunkylän täydennysrakennusalueiden kaasujohtojen siirrot sekä Raide-Jokerin, Tanssin talon ja Hietarannan pilaantuneen maan kunnostukset ja Vuosaaren kaatopaikan kunnostus.

Rakennukset, talousarviokohta 802

Vuonna 2020 talonrakennushankkeille on osoitettu investointimäärärahaa 302 milj. euroa, joka sisälsi edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetyn 35,9 milj. euron ylitysoikeuden ja kaupunginvaltuuston hyväksymän 10 milj. euron lisämäärärahan.

Vuonna 2020 talonrakennusmäärärahaa käytettiin 299 milj. euroa, eli 99 % budjetoidusta määrärahasta. Investointimäärärahasta jäi käyttämättä 3 milj. euroa.

Investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa uudishankkeitaan myös vuokra- ja osakekohteina sekä kiinteistöyhtiömuotoisina. Merkittävin vuonna 2020 valmistunut kiinteistöyhtiömuotoinen uudishanke on kaupunkiympäristön toimialan yhteinen tilahanke. Muita kiinteistöyhtiömuotoisia tilahankkeita ovat Tukutorin pakastamon, Urheahallin ja Tanssin talon uudisinvestoinnit. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hallinnon uudet toimitilat Vallilaan toteutetaan vuokrahankkeena.

Lisäksi Laakson yhteissairaala ja Keskustan terveys- ja hyvinvointikeskus sekä Stadin ammattiopiston Roihupellon ja Myllypuron kampuksen tulevat tilat suunnitellaan rahoitettavaksi investointiohjelman ulkopuolelta. Myös Suutarila-Siltämäki-alueen koulu- ja päiväkotihankkeet suunnitellaan toteutettavaksi käyttäen vaihtoehtoisia toteutus- ja rahoitusmuotoa.

8 02 01 Uudis- ja lisärakennushankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Vuoden 2020 määräraha oli 160,2 milj. euroa, joka sisälsi edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetyn ylitysoikeuden 34 milj. euroa.

Vuoden alkupuolella arvioitiin, että koronaepidemian takia osa investointimäärärahasta jää käyttämättä. Tämän takia 4 milj. euroa siirrettiin Hakaniemen kauppahallin huoltopihan esirakentamiseen erillisellä päätöksellä TA-alakohtaan 8 01 03 01, Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiseksi saataminen, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi. Siirtoesitys hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 17.6.2020.

Toimialajohtajan esityksestä 29.1.2021 siirrettiin uudisrakennushankkeille varattua määrärahaa 23,5 milj. euroa korjaushankkeisiin.

Vuonna 2020 uudis- ja lisärakennushankkeisiin käytettiin 131 milj. euroa. Uudisrakennushankkeille varatusta investointimäärärahasta 133 milj. eurosta jäi käyttämättä 2 milj. euroa.

Seuraavien hankkeiden aloitusedellytykset eivät toteutuneet suunnitellun aikataulun mukaisesti ja investointimäärärahaa jäi käyttämättä 23,5 milj. euroa:

TA-kohta	Nimi	Sisältö	Määräraha yhteensä 2020	Arvioitu käyttö 2020
8020102	Lasten päiväkoti Kaarelanraitti ja peruskoulu luokat 1-2	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	7	1,3
8020102	Lasten päiväkoti Vaapukka	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	6,4	4,0
8020102	Lasten päiväkoti Isoniitty	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	6,7	0,1
8020102	KOONTIHANKE	Pakilan ylä- ja ala-asteen, Lpk Havukan, Lpk Pakilan ja nuorisotilojen korvaava uudisrakennus	9,7	7,5
8020102	Kalasadaman korttelitalo	Uudisrakennus (peruskoulun 2. vaihe)	15,4	14
8020104	Oodi Helsingin keskuskirjasto	Uudisrakennus	4,4	2,5
8020104	Pirkkolan liikuntapuisto	Korvaavan jäähallin rakentamien	9,0	7,3
8020105	Hyvösen lastenkoti	Uudisrakennus	2,3	0,5
	YHTEENSÄ:		61	37,2

Lasten päiväkoti Kaarelanraitin korvaavan uudisrakennushankkeen hanke- ja toteutussuunnittelu kesti resurssipulan vuoksi arvioitua kauemmin. Hankkeen rakentamisvaihe alkaa alkuvuonna 2021 noin vuosi alkuperäisestä aikataulusta myöhässä.

Lasten päiväkoti Vaapukan korvaavan uudisrakennushankkeen rakentamisen edellytykset eivät toteutuneet. Päiväkoti Vaapukan korvaava uudisrakennus valmistuu vuoden 2021 lopussa ja vasta 2022 keuhällä päästään aloittamaan päiväkodin pihan rakentamista. Hanke valmistuu noin vuosi alkuperäisessä aikataulussa myöhässä.

Lasten päiväkoti Isoniityn korvaavan uudisrakennushankkeen rakennusluvasta tehty valitus on siirtänyt rakentamisen aikataulua. Hankkeen rakentamisvaihe alkoi syyskuussa 2020 noin vuosi alkuperäisestä aikataulusta myöhässä.

Pakilan palvelurakennushanke käsittää Pakilan ylä- ja ala-asteen lasten päiväkotien Havukan ja Pakilan sekä nuorisotilojen korvaava uudisrakennuksen. Hankkeen toteutusmuoto on allianssi, hankkeen laskutus perustuu toteutuneisiin kustannuksiin. Hankkeen vuoden 2020 laskutus jäi ennakoitua pienemmäksi, hanke on aikataulussa, se valmistuu kesäkuussa 2023.

Kalasadaman korttelitalohanke on valmistunut aikataulussa, mutta hankkeen jälkityöt ja laskutus siirtyvät vuodelle 2021.

Oodi Helsingin keskuskirjaston uudisrakennushanke on valmistunut 2018. Hankkeen jälkityöt oli tarkoitus saattaa valmiiksi vuonna 2020. Kameravalvontajärjestelmän rakennus on valmistunut vuonna 2020, mutta 1. kerroksen aurinkosuojaverhojen suunnittelu jatkuu vuonna 2021.

Pirkkolan liikuntapuiston korvaavan jäähallin uudisrakennushankkeen aloitus on kestänyt arvioitua kauemmin. Hankkeen rakentamisvaihe on alkanut noin kaksi kuukautta alkuperäisestä aikataulusta myöhässä toteutusvaiheen suunnitelmapuutteista johtuen. Hanke valmistuu 2021 syksyllä.

Hyvösen lastenkodin korvaavan uudisrakennushankkeen hanke- ja toteutussuunnittelu on kestänyt resurssipulan vuoksi arvioitua kauemmin. Hankkeen rakentamisvaihe alkaa vuoden 2021 alkupuolella. Hyvösen lastenkodin korvaava uudisrakennus valmistuu vuoden 2022 huhtikuussa. Hanke valmistuu noin vuosi alkuperäisestä aikataulusta myöhässä.

Vuonna 2020 valmistuneita uudisrakennushankkeita ovat Jakomäen sydän -alueen uusi yhtenäinen peruskoulu sekä nuoris- ja päiväkotitilat, Kalasataman korttelitalo (peruskoulun 2. vaihe), leikkipuistot Brahe ja Kotinummi, päiväkodit Lasten Kartano ja Suursuo-Stigen.

Merkittävimmät rakentamisvaiheessa olevat uudisrakennushankkeet ovat Mäkelänrinteen lukion laajennus ja perusparannus, Vuosaaren lukion korvaava uudisrakennus, Pirkkolan korvaava jäähalli ja korvaavat lasten päiväkodit Louhikko, Kukaniitty, Isoniitty ja Vaapukka.

Vuonna 2020 jatkui useiden korvaavien uudisrakennushankkeiden suunnittelu, mm. Helsingin kielilukio, Maatullin ala-asteen koulu ja Kottby grundskolan sekä uusien alueiden palvelurakennusten suunnittelu mm. Keski-Pasilan peruskoulu ja päiväkotit, Kruunuvuorenrannan keskuskoulu, päiväkotit ja liikuntatilat, Kuninkaantammen peruskoulu ja päiväkotit sekä lasten päiväkotit Honkasuo ja Verkkosaari.

8 02 02 Korjaushankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Korjausrakentamishankkeisiin oli talousarviossa varattu 133,9 milj. euroa. Vuodelle 2020 ei ole myönnetty ylitysoikeutta koska vuodelle 2019 varattu määräraha käytettiin kokonaisuudessaan. Vuonna 2020 korjausrakentamiseen käytettiin 168 milj. euroa eli talousarviossa vuonna korjausrakentamiseen osoitettu määräraha käytettiin 125 %. Ylityksen kattamiseksi Toimialajohtajan esityksestä 29.1.2021 haettiin kaupunginvaltuustolta 10 milj. euron lisämääräraha, siirrettiin uudisrakennushankkeille varattua määrärahaa 23,5 milj. euroa ja Kaupungintalokorttelien kehittämiseen varattua määrärahaa 1,7 milj. euroa korjaushankkeisiin.

Vuonna 2020 valmistuneita korjausrakennushankkeita Helsingin medialukion, Konalan ala-asteen, Stadin ammattiopiston Käpylän toimipisteen julkisivu- ja tiivistyskorjaus, Malmin lentoaseman rajavartiolaituksen korjaaminen pelastuslaitoksen korjaamon ja keskusvaraston käyttöön.

Talousarviovuoden 2020 merkittävimmät rakentamisvaiheessa olevat korjaushankkeet ovat Aleksis Kiven peruskoulun, Kallion lukion, Kruununhaan yläasteen, Lauttasaaren ala-asteen ja Hakaniemen kauppahallin perusparannukset.

Suunnitteluvaiheessa oli myös lukuisia hankkeita, muun muassa Finlandiatalon, Kallion ala-asteen koulun, Käpylän peruskoulujen, Maunulan ala-asteen koulun, Taivallahden peruskoulun ja Töölön kisahallin perusparannukset.

Seuraavien hankkeiden aloitusedellytykset eivät toteutuneet suunnitellun aikataulun mukaisesti:

TA-kohta	Nimi	Sisältö	Määräraha yhteensä 2020	Arvioitu käyttö 2020
8020202	Käpylän peruskoulu	Väinölä rakennuksen perusparannus	9,7	1,4
8020202	Pihlajiston ala-aste	Perusparannus	5,0	0,3
8020202	Tahvonlahden ala-aste	Perusparannus ja laajennus	5,4	1,0
8020203	Niemenmäen väestönsuoja	Talotekninen peruskorjaus	1,9	0,1
8020204	Maunulan väestönsuoja	Sisäilmakorjaukset	1,8	0,1
8020204	Suvilahden kaasukellot	Tiilisen kaasukellon kulttuuritoimitilahanke	0,6	0,0
		YHTEENSÄ	24,5	2,8

Edellä mainituille hankkeille osoitetusta määrärahasta jäi käyttämättä 22 milj. euroa. Käyttämättä jäävä määräraha on uudelleen ohjelmoitu kohdentamattomille korjaushankkeille.

Kaupunginhallituksen päätöksen 21.10.2019 mukaan talousarviokohtaan osoitettu lisämääräraha 9,2 milj. euroa kohdennettiin kahden koulurakennuksen peruskorjauksen aikaistamiseen: Käpylän peruskoulun Väinölä-rakennus ja Laajasalon ala-aste. Käpylän peruskoulun Väinölä-rakennuksen perusparannus alkaa vuonna 2021 eikä aikaistetun aikataulun mukaisesti. Hankkeelle varatusta investointimäärärahasta jäi käyttämättä 8 milj. euroa. Laajasalon ala-asteen hanke on mahdollista toteuttaa aikaistetun aikataulun mukaan vuonna 2026.

Pihlajiston ala-asteen perusparannushankkeen, Tahvonlahden ala-asteen perusparannushankkeen, Niemenmäen väestönsuojan taloteknisen peruskorjauksen, Maunulan väestönsuojan sisäilmakorjausten ja Suvi-
lahden tiilisen kaasukellon kulttuuritoimihankkeen aloitusedellytykset eivät toteutuneet suunnitellun aikataulun mukaisesti. Hankkeille varatusta investointimäärärahasta jäi käyttämättä 14 milj. euroa.

Muihin korjausrakennushankkeisiin, talousarvion alakohtaan 8 02 02 06, sisältyi 10,7 milj. euroa, joka oli osoitettu kaikkien toimialojen kohdentamattomille korjaustöille. Korjausrakentamismäärärahan kohdentamattomien korjaustöiden 10,7 milj. euroa ja uudelleen ohjelmoitu määräraha 22 milj. euroa sekä toimialajohtajan 29.1.2021 esityksestä uudisrakentamisesta korjaushankkeisiin ja kaupungintalokorttelien kehittämisestä siirrettäväksi esittämä määräraha 25,2 milj. euroa ja kaupunginvaltuuston hyväksymän 10 milj. euron lisämääräraha yhteensä noin 68 milj. euroa käytettiin rakennusosien ja laitteiden ennakoiviin korjauksiin, vaurioituneiden tilojen korjaamiseen, jotta tilat voitiin pitää käyttökunnossa ja välttyttiin lisävaurioilta sekä välttämättömiin toiminnallisiin muutostöihin palveluverkkoa kehitettäessä ja väistötilojen rakentamiseen.

8 02 03 Kaupungintalon korttelin kehittäminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Kaupunginvaltuusto myönsi käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella 1,9 milj. euroa ylitysoikeutta vuodelle 2020, mikä on talousarviovuoden määräraha. Kaupungintalokorttelien kehittämisen määrärahasta jäi käyttämättä 1,7 milj. euroa. Kaupungintalokorttelien kehittämishanke on pääosin saatu valmiiksi vuonna 2020, ainoastaan julkisivuvalaistushanke jatkuu vuonna 2021. Käyttämättä jäävä määrärahaa siirrettiin talousarviokohtaan 8 02 02 ja käytettiin kohdentamattomiin korjaustöihin.

Kadut ja liikenneväylät, talousarviokohta 803

Katu- ja liikenneväylähankkeisiin oli talousarviossa osoitettu 148,7 milj. euroa. Lisäksi toimialalla oli käytettävissä vuodelta 2019 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeusmäärärahaa 4,2 milj. euroa, yhteensä 152,9 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 173,2 milj. euroa, ja määrärahan käyttöaste oli 113 %. Määrärahan käyttö ylitti sitovan tavoitteen talousarviokohdan 8 03 01 Uudisrakentaminen, perusparantaminen, liikennejärjestelyt ja muut investoinnit osalta.

8 03 01 Uudisrakentaminen ja perusparantaminen sekä muut investoinnit, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Talousarviokohdalle Uudisrakentaminen, perusparantaminen ja liikennejärjestelyt sekä muut investoinnit, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi oli talousarviossa osoitettu 75,6 milj. euroa. Lisäksi oli käytettävissä ylitysoikeutta 3,7 milj. euroa eli yhteensä 79,3 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 101,3 milj. euroa. Määrärahan käyttöaste oli 128 %, ja käyttö ylitti sitovan tavoitteen 21,9 milj. euroa. Ylitys katettiin 6,0 milj. euron määrärahasiirrolla talousarviokohdalla 8 01 03 01 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen käyttämättä jääneistä määrärahoista. Lisäksi kaupunginvaltuusto myönsi lisämäärärahaa yhteensä 18,7 milj. euroa.

Uudisrakentamiseen oli osoitettu 19,4 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 31,8 milj. euroa eli 12,4 milj. euroa yli talousarvio määrärahan. Ylitys katettiin esirakentamisesta käyttämättä jääneistä määrärahoista sekä myönnettyllä lisämäärärahalla.

Uudisrakentamisen määrärahaa käytettiin asuntotuotannon edellyttämien katujen rakentamiseen suurpiirien alueella. Määrärahan ylitys aiheutui merkittävien täydennysrakentamisalueiden, kuten Koskelan sairaalan ja Fallkullan kiilan alueen sekä Jakomäen keskiosan rakentamisen ennakoitua nopeammasta edistymisestä. Idässä asuntotuotannon vaatima katualueiden rakentamisen kustannus ylittyi erityisesti Reginanranta 3 kaava-alueella. Lännessä Lapinmäentien vuoden 2020 urakka eteni asuntotuotannon edellyttämässä laajuudessa, ja lisäksi käynnistettiin asuntotuotannon edellyttämä uusi katu-urakka, johon ei talousarviomäärärahaa ollut varauduttu. Hankkeiden ja alueiden suunniteltua nopeammalla rakentamisella turvattiin asuntorakentamisen oikea-aikainen aloitus ja mahdollistettiin täydennysrakentamisen asuntotuotantotavoitteiden saavuttaminen.

Merkittävimpiä rakennuskohteita olivat Lapinmäentie, Lehtisaaren pohjoisosa, Koskelan sairaalan alue, Tulli-
vuoren eteläpuolinen alue, Fallkullan kiilan alue, Jakomäen keskiosa, Herttoniemen rannassa Reginankuja, Reginanlaituri ja Annikanlaituri, Kontulan keskus sekä Raide-Jokeriin liittyvät hankkeet.

Merkittävimpiä suunnittelukohteita olivat Marian sairaalan alue, Taivallahden kylpyläalue, Hakaniemi ja Merihaka (Kruunusillat), Orapihlaja-Paatsamatien alue, Vanhan Helsingintien alue, Itäkeskuksen Jokerikortteli ja Työnjohtajankadun korttelit.

Melusteisiin osoitetulla määrärahalta viimeisteltiin Tapanilankaaren meluste ja Vanhan Porvoontien melusteen suunnittelu käynnistettiin välillä Suurmetsäntie – Heikinlaaksontie.

Perusparantamiseen ja liikennejärjestelyihin oli osoitettu 52,6 milj. euroa, jonka lisäksi oli käytettävissä ylitysoikeutta 2,211 milj. euroa, yhteensä 54,8 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 66,2 milj. euroa, joka ylitti käytössä olevan määrärahan 11,4 milj. euroa. Käyttöaste oli 121 %

Katujen peruskorjaukseen oli osoitettu 8,4 milj. euroa ja ylitysoikeutta 1,8 milj. euroa, yhteensä 10,2 milj. euroa, josta käytettiin 9,6 milj. euroa. Määräraha alittui 0,6 milj. euroa. Loppuvuonna 2020 käynnistettäväksi suunnitellun Hietaniemenkadun peruskorjauksen käynnistäminen siirtyi vuoden 2021 puolelle.

Merkittävimpiä peruskorjaushankkeita olivat Suomenlinnan katujen peruskorjauksen käynnistyminen, Vihdintien betonitien purku, Santerlantie - Immolantien urakka, Tapulikaupungin katujen peruskorjaus, Raide-Jokeriin liittyvät peruskorjaukset sekä ulkovalaistuksen peruskorjaus ja Helsinki LED-hanke, jossa valaisimia vaihdettiin uusiin LED-valaisimiin. Lisäksi useita pienempiä korjauskohteita toteutettiin eri puolilla kaupunkia.

Siltojen peruskorjaukseen oli osoitettu 13,4 milj. euroa ja ylitysoikeutta 0,356 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 15,9 milj. euroa, ja määräraha ylittyi 2,2 milj. euroa. Merkittävin peruskorjauskohde oli Lauttasaarensilta, joka eteni odotettua nopeammin. Lisäksi tehtiin pieniä siltojen korjauksia eri puolilla kaupunkia.

Päälysteiden uusimiseen oli osoitettu 4,6 milj. euroa sekä ylitysoikeus 43 000 euroa, joista käytettiin 4,4 milj. euroa.

Joukkoliikenteen kehittämiseen oli osoitettu 1,0 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 1,1 milj. euroa. Merkittävimpiä kohteita olivat Koivusaaren metroasemalle johtavan Telkkäkujan rakentaminen sekä Ramsaynrannan joukkoliikennekaistan toteuttaminen. Suunnittelukohteina olivat muun muassa Ruskeasuon varikko ja muita pienempiä kohteita.

Liikennejärjestelyihin oli osoitettu 5,7 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 10,7 milj. euroa. Merkittävimpiä kohteita olivat Vanhaistentie-Kantelettarentie Näyttelijäntie-Ida Ahlbergintie-Adolf Lindforsintien liittymän uudelleenjärjestelyt, Oulunkylän liikenneturvallisuuksuunnitelman toteutus ja Raide-Jokeriin liittyvien liikennejärjestelyhankkeiden suunnittelu sekä toteutus koko reitin varrella. Lisäksi toteutettiin pienempiä liikenneturvallisuutta parantavia kohteita eri puolilla kaupunkia.

Jalankulun ja pyöräilyn väyliin oli osoitettu 19,5 milj. euroa ja ylitysoikeutta 7 000 euroa. Määrärahaa käytettiin 24,4 milj. euroa, joka ylitti käytettävissä olevan määrärahan n. 4,9 milj. euroa. Määrärahan ylitys aiheutui Hämeentien urakan kustannusnoususta ja Raide-Jokerin liittyvien hankkeiden ennakoitua nopeammasta etenemisestä. Merkittävimpiä kohteita olivat Keskuspuistonbaanan toteutus Olympiastadionin ympäristössä, Kaisantunnelin kehitysvaihe, Hämeentie, Kulosaaren puistotien pyöräkatu sekä Raide-Jokeriin liittyvien pyöräilyhankkeiden suunnittelu ja toteutuksen käynnistys koko reitin osuudella.

Muihin investointeihin oli osoitettu 3,6 milj. euroa ja lisäksi ylitysoikeusmäärärahaa 1,5 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 3,25 milj. euroa, joka alitti n. 1,85 milj. euroa käytössä olevan 5,1 milj. euroa. Täytemaan vastaanottopaikkoihin oli osoitettu 0,5 milj. euroa, ja josta käytettiin 0,5 milj. euroa. Lumenvastaanottopaikkoihin ja hiekkasiiloihin oli osoitettu 0,45 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 0,64 milj. euroa. Yleisiin käymälöihin oli osoitettu 0,25 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 0,48 milj. euroa. Ranta-alueiden kunnostuksiin oli osoitettu 2,4 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 1,7 milj. euroa, eli käyttö alitti varauksen n. 0,7 milj. euroa. Määrärahalla toteutettiin muun muassa Vanhanväylänpuiston tulvasuojausta ja Vallisaaren meren alittavan vesihuoltolinjaston osuutta.

8 03 02 Projektialueiden kadut, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Projektialueiden katuihin oli talousarviossa osoitettu yhteensä 72,06 milj. euroa. Projektialueilla käytettiin 71,2 milj. euroa, joka alittaa n. 0,9 milj. euroa käytettävissä olevan määrärahan. Käyttöaste oli 98,7 %.

Kamppi-Töölönlahteen oli osoitettu 5,1 milj. euroa ja määrärahaa käytettiin 0,2 milj. euroa. Määräraha alittui, koska Töölönlahden tulvasuojeluhankkeen vesiluvan jatkosta valitettiin, ja syksyllä 2020 käynnistyväksi suunniteltu urakka siirtyi vuodelle 2022.

Länsisatamaan oli osoitettu 18,0 milj. euroa ja määrärahaa käytettiin 22,8 milj. euroa, joka ylittää käytettävissä olevan määrärahan 4,8 milj. euroa. Ylitykseen käytettiin muilta projektialueilta käyttämättä jäänyttä määrärahaa. Länsisatamassa merkittävimmät kohteet olivat Telakkaranan alueen kadut, Rionkadun kiertoliittymä ja Atlantinsilta. Määrärahan ylitys johtuu Telakkakadun ennakoitua nopeammasta valmistumisesta sekä Atlantinsillan ja Rionkadun kiertoliittymän urakoiden kustannustason noususta.

Kalasadamaan oli osoitettu 10,1 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 14,4 milj. euroa. Käyttö ylitti käytettävissä olevan määrärahan 4,3 milj. euroa. Ylitykseen käytettiin muilta projektialueilta käyttämättä jäävää määrärahaa. Merkittävimmät kohteet ovat Koksikatu-Vilhovuorenkadun jatke, Verkkosaaren eteläosan katujen viimeistelyt, Sompasaaren kadut, Työpajanpiha, Tukutorikuja ja Verkkosaaren pohjoisosan alue. Ylitys johtui Verkkosaaren pohjoisosan lisä- ja muutostöistä sekä Kalasatamasta Pasilaan raitiotien kehitysvaiheen ennakoitua korkeammista kustannuksista.

Kruunuvuorenrantaan oli osoitettu 6,35 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 7,9 milj. euroa, joka ylitti käytettävissä olevan määrärahan noin 1,5 milj. euroa. Ylitykseen käytettiin muilta projektialueilta käyttämättä jäänyttä määrärahaa. Merkittävimmät kohteet ovat Haakoninlahden katujen rakentaminen, Gunillankallion katujen viimeistely sekä projektialueeseen kuuluvien Herttoniemen Laivalahdenkadun ja Suunnittelijankadun rakentaminen. Suunnittelukohteina ovat Kruunuvuoren ja Koirasaarten alueiden kadut, Koirasaarentien itäpää, Laajasalontien bulevardisointi sekä Herttoniemen Linnanrakentajantie. Määrärahan ylitys johtuu Haakoninlahden urakan suunniteltua nopeammasta etenemisestä.

Pasilaan oli osoitettu 22,49 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 19,0 milj. euroa, joka alitti käytettävissä olevan määrärahan 3,49 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet Pasilassa olivat Postipuiston pohjoisosan kadut, raitiolinja 9 katutyöt Radiokadulla, Pasilankatu ja Ratapihan kortteleiden pohjoiset kadut. Eteläisen Postipuiston katusuunnittelu käynnistyi. Raitiotielinja 9 jatkon urakka jatkuu vuonna 2021. Veturitien rakentaminen Höyrykadulta Hakamäentielle siirtyi alkavaksi keväällä 2021.

Kuninkaankolmioon oli osoitettu 2,8 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 3,8 milj. euroa, joka ylitti käytettävissä olevan määrärahan 1,0 milj. euroa. Vaje katetaan muilta projektialueilta säästyvillä määrärahasiirroilla. Merkittävimmät kohteet Honkasuolla olivat Haapaperhosen alueen kadut ja Perhosenkierto. Kuninkaantammen alueella toteutettiin asuntotuotannon edellyttämiä katuja. Kuninkaankolmion vuonna 2019 käynnistyneiden rakentamisurakoiden toteutuksen viivästyisestä aiheutui ennakoitua suurempi kustannusosuus vuodelle 2020. Myös suunnittelua käynnistettiin alueella ennakoitua nopeammin.

Kruunusiltoihin oli osoitettu 5,4 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 2,5 milj. euroa. Hankkeen kehitysvaihe oli käynnissä ja määrarahasta jäi käyttämättä 3,1 milj. euroa.

Uusiin projektialueisiin ja muuhun täydennysrakentamiseen 1,12 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 0,6 milj. euroa, joka alittaa käytettävissä olevan määrärahan noin 0,5 milj. euroa. Määrärahalla jatkettiin Koivusaaren katujen suunnittelua.

Malmiin oli osoitettu 0,7 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 0,2 milj. euroa. Määrärahalla suunniteltiin Nallenteen katuja ja alueen väliaikaistoimintoja. Määrärahaa jäi käyttämättä Malmin lentokenttäalueen lentotoinnin jatkumisesta ja tästä seuranneesta hankkeiden viivästyisestä johtuen. Mm. alueen virkistyskäytön kehittämiseksi väliaikaisia reittejä ei päästy toteuttamaan suunnitellussa aikataulussa.

8 03 03 Yhteishankkeet väyläviraston kanssa, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Yhteishankkeisiin väyläviraston kanssa oli talousarviossa osoitettu 1,0 milj. euroa, ja lisäksi oli käytettävissä vuonna 2019 käyttämättä jäänyttä määrärahaa 0,5 milj. euroa, yhteensä 1,5 milj. euroa.

Määrärahaa käytettiin 0,9 milj. euroa, joka alitti käytettävissä olevan määrärahan n. 0,6 milj. euroa. Suunnitteluhankkeina oli käynnissä Länsiväylä/Koivusaaren eritasoliittymän suunnittelu, Lahdenväylällä Malmin eritasoliittymän suunnittelu, Hämeenlinnanväylä välillä Kannelmäki-Kehä III sekä käynnistymässä Kehä I Myllypuron eritasoliittymän suunnittelu. Tapanilan asemalla toteutettiin 2020 yhteishankkeena turvallisuusparannuksia. Meluntorjunnan osalta Uudenmaan ELY-keskus teetti Torpparinmäen melusteesta rakennettavuusselvityksen. Helsingin kaupunki osallistui työn ohjaukseen. Lahdenväylällä Viikin meluesteen (Torpparinmäen meluste) toteutussuunnittelu siirtyi.

Puistot ja liikunta-alueet, talousarviokohta 804

Puistoihin ja liikunta-alueisiin oli talousarviossa osoitettu 33,32 milj. euroa ja siirrettyä määrärahaa 1,5 milj. euroa, yhteensä 34,82 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin yhteensä 37,2 milj. euroa, joka ylitti käytettävissä olleen määrärahan 2,38 milj. euroa. Käyttöaste oli 107 %.

8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Puistoihin ja liikunta-alueisiin oli talousarviossa osoitettu 24,1 milj. euroa. Lisäksi talousarviokohdalla oli käytettävissä maanhankintamäärärahoista siirrettyä määrärahaa 1,5 milj. euroa, yhteensä 25,6 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 28,5 milj. euroa, joka ylitti käytettävissä olevan määrärahan. Ylitys katettiin määrärahasiirrolla käyttämättä jääneistä esirakentamisrahoista.

8 04 01 01 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaukset

Uusiin puistoihin ja puistojen peruskorjaukseen oli talousarviossa osoitettu 14,2 milj. euroa. Kuntoporrasohjelman toteuttamiseen osoitettu erillismääräraha 1,7 milj. euroa siirrettiin talousarviokohdasta 8 04 01 02 Liikuntapaikat ja ulkoilualueet talousarviokohtaan 8 04 01 01 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaukset. Käytettävissä oleva määräraha oli näin ollen 15,9 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 18,9 milj. euroa, joka ylitti käytössä olevan määrärahan 3,0 milj. euroa. Käyttöaste oli 112 %. Ylitys katettiin määrärahasiirrolla 8 01 03 01 Muu esirakentaminen käyttämättä jääneistä määrärahoista.

Leuto talvi ja pitkä rakentamiskausi mahdollisti hankkeiden ennakoitua nopeamman etenemisen. Määrärahan ylitys aiheutui osittain myös hankevaiheen kustannusten noususta rakennussuunnitteluvaiheessa, muun muassa Biennaalin paviljongin kustannukset nousivat ennakoitua korkeammiksi.

Merkittävimmät puistojen uudisrakentamiskohteet olivat Kirsikkapuisto, Vuosaaren liikuntapuiston puisto ja sen rakkauden metsä, Pukinmäen rantapuisto ja Suursuonpuiston leikkipaikka. Vallisaaren Biennaalia palveleva paviljonkikatos toteutettiin valmiiksi tapahtuman siirrosta huolimatta.

Peruskorjauksen osalta pääpaino kohdistui rakennettujen puistojen ja leikkipuistojen välttämättömiin käyttökelpoisuuden edellyttämiin peruskorjauksiin suurpiirien alueella. Merkittävimmät peruskorjaukset olivat Itsenäisyydenpuisto, leikkipuisto Ida, leikkipuisto Traktori, leikkipuisto Tapuli, leikkipuisto Herttoniemi, leikkipuisto Lampi, Brahenpuisto ja Kontulan kelkkapuisto.

Määrärahalla toteutettiin lisäksi luonnonsuojelualueiden ja merellisen Helsingin hankkeita kuten Vasikkasaaren laituri. Kuntoporrasohjelman mukaisten kahdeksan kuntoportaan toteutussuunnitelmat valmistuivat syksyllä 2020, ja Lauttasaaren liikuntapuiston kuntoportaiden toteutus käynnistettiin.

8 04 01 02 Liikuntapaikat ja ulkoilualueet

Liikuntapaikkoihin ja ulkoilualueisiin oli talousarviossa osoitettu 9,9 milj. euroa. Kuntoportaisiin osoitettu erillismääräraha 1,7 milj. euroa siirrettiin talousarviokohtaan 8 04 01 01 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaukset, kuntoporrasohjelman mukaisten portaiden sijoituessa puistoalueille. Lisäksi liikuntainvestointeihin siirrettiin Kvston päätöksellä 26.2.2020 § 58 ta-kohdasta 8 01 01 Kiinteistöjen ostot 1,5 milj. euroa Garden-hankkeen aiheuttamiin kenttämuutoksiin Töölössä. Yhteensä määrärahaa oli käytössä 9,7 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 9,66 milj. euroa. Käyttöaste oli 99,6 %.

Liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden osalta määrärahan käyttö kohdistui pääosin rakennettujen liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden välttämättömiin käyttökelpoisuuden edellyttämiin peruskorjauksiin. Peruskorjausten merkittävimpiä kohteita olivat Uimastadionin lastenaltaan peruskorjaus, Paloheinän hiihtosiltojen uusinta ja lumetusjärjestelmän 2. vaihe sekä Töölön pallokentän 1 peruskorjauksen ja lämmitetyn tekonurmikentän urakan käynnistyminen. Uusia liikuntapaikkoja ja ulkoilualueinvestointeja toteutettiin asuntotuotannon edellytysten mukaisesti, kohteina muun muassa Kivikon liikuntapuiston suunnittelu, Vuosaaren liikuntapuisto sekä Lauttasaaren tekojää. Johanneksenpuiston tekojääradan suunnittelu käynnistyi. Lisäksi kunnostettiin ulkoilusaarien ja venesatamien laitureita ja rakenteita. Liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden hankkeet oli priorisoitu yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden kanssa. Koulujen pihoihin osoitetut liikuntapaikat (10 kpl) toteutuivat kokonaisuudessaan vuoden 2020 aikana. Koulujen pihojen liikuntapaikat jäävät kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ylläpitoon.

8 04 02 Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Projektialueiden puistoihin ja liikunta-alueisiin oli talousarviossa osoitettu yhteensä 9,2 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 8,7 milj. euroa, joka alittaa käytössä olevan määrärahan 0,5 milj. euroa. Käyttöaste oli 93,4 %.

Länsisataman puistoihin ja liikunta-alueisiin oli osoitettu 4,6 milj. euroa ja määrärahaa käytettiin 4,2 milj. euroa, joka alittaa käytössä olevan määrärahan 0,4 milj. euroa. Merkittävimmät rakentamiskohteet olivat Saukonpaadenpuisto, Hyväntoivonpuisto ja Jätkäsaaren liikuntapuisto. Määrärahan alitus aiheutui viiveistä Tanssin talon ja Saukonpaadenpuiston urakoissa.

Kalasadaman puistoihin oli osoitettu 1,12 milj. euroa ja määrärahaa käytettiin 1,6 milj. euroa, joka ylittää käytössä olevan määrärahan 0,5 milj. euroa. Ylitykseen käytettiin muilta projektialueilta käyttämättä jäävää määrärahaa. Merkittävimmät kohteet olivat Kalasadamanpuisto ja Loviseholminpuisto.

Kruunuvuorenrannan puistoihin ja liikunta-alueisiin oli osoitettu 0,9 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 1,0 milj. euroa, joka ylittää käytössä olevan määrärahan 0,1 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet olivat Henrik Borgströmin puisto, Kaitalahdenkurun koira-aitaus ja Saaristofregatinpuisto. Suunnittelukohteina olivat Stansvikin kartanopuisto, Kruunuvuorenrannan uimaranta ja liikuntapuiston. Ylitys johtui urakoiden toteutumisesta ennakoitua hieman kalliimpina.

Pasilan puistoihin oli varattu 0,9 milj. euroa ja siitä käytettiin 0,12 milj. euroa. Määräraha käytettiin Postipuiston suunnitteluun.

Kuninkaankolmion puistoihin oli osoitettu 1,1 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 1,7 milj. euroa. Ylitykseen käytetään muilta projektialueilta käyttämättä jäävää määrärahaa. Puistorakentamisessa vuonna 2019 käynnistyneitä rakentamiskorjauksia jatkettiin vuonna 2020. Merkittävimmät kohteet olivat Helene Scherfbeckin puisto, Vennynpuisto ja Avajaispuisto.

Malmin puistoihin oli varattu 0,6 milj. euroa ja siitä käytettiin noin 0,1 milj. euroa. Määräraha käytettiin kaasuputken maisemointisuunnitteluun sekä alueen design manuaalin laadintaan. Malmin lentokenttäalueen lento-toiminnan jatkumisesta johtuen vuoden 2020 aikana ei päästy toteuttamaan alueelle suunniteltuja puisto- ja ulkoliikuntapalveluja.

Irtaimen omaisuuden perushankinta, talousarviokohta 805

8 05 03 Kaupunkiympäristön toimialan irtaimen omaisuuden hankinta

Irtaimen omaisuuden määrärahaa oli käytössä 16,3 milj. euroa, joka oli 9,9 milj. euroa suurempi budjetti kuin vuotta aiemmin. Merkittävin osa määrarahasta käytettiin KYMP-talon hankintoihin ja ICT-järjestelmähankintoihin. Irtaimen omaisuuden määrärahaa jäi käyttämättä, koska jotkut suurehkot digitalisaatio-ohjelman projektit eivät käynnistyneet lainkaan. Osassa uusittavien ICT-järjestelmien projektien määrittelyissä ja hankintojen valmisteluissa meni arvioitua enemmän aikaa. Myös osa jo pitkään meneillään olevista ICT-projekteista siirtyi ylläpitoon ja kustannukset siirtyivät ICT-käyttötalouden puolelle.

KYMP-talon varattujen määrärahojen osalta myös osa budjetista jäi käyttämättä. Muuttoon liittyvät AV-hankinnat sekä IT-hankinnat, joiden hankinta viivästyi johtuen aikataulumuutoksista, resurssien vähyydestä sekä KYMP-talon tilojen luovuttamisesta muuhun, akuuttiin tilapäisen käytön tarpeeseen. Tästä syystä toteuttamatta jäivät Cave-tilan asennus ja järjestelmähankinta, ovenpielinäyttöjen hankinta ja asennus sekä työpisteiden tilatietojen ja sensorien sekä järjestelmien hankinta, ja lisäksi toimialan muuton tietyt kalustehankinnat (mm. mikrofilmilaatit, kuivauskaapit, valaisimet, neuvottelupöydät) viivästivät.

Arvopaperit, talousarviokohta 806

8 06 01 Hitas-osakkeiden hankkiminen kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Hitas-osakkeiden hankkimiseen oli talousarviossa osoitettu kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön 1,0 milj. euroa. Lisäksi ylitysoikeutena myönnettiin 0,5 milj. euroa. Vuonna 2020 ostettiin 12 Hitas-asuntoa. Määrärahaa käytettiin 1,377 milj. euroa.

Muu pääomatalous, talousarviokohta 807

8 07 01 Osallisuusrahasto

Vuodelta 2019 käyttämättä jäänyttä määrärahaa oli myönnetty ylitysoikeutena kaupunkiympäristön toimialalle 2,7 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 1,8 milj. euroa. Käyttöaste oli 67,8 %.

Malminkartanon kuntoportaiden urakoitsijanvalintapäätöksen valitettiin, ja kuntoportaiden toteuttaminen siirtyi vuodelle 2021. Lisäksi vuonna 2020 käynnistyneet leikkipuisto Kotinummen ja leikkipuisto Lohikäärmeen urakat jatkuvat vuonna 2021.

80751 Rakennusten ja osakkeiden myynti ja 80753 väestösuojakorvaukset

Talousarviossa rakennusten ja osakkeiden myyntiin ja väestösuojakorvauksiin arvioitiin kirjattavan taseeseen yhteensä 133,1 milj. euroa. Kiinteistöjä ja osakehuoneistoja arvioitiin myytävän noin 8 milj. eurolla, josta muuhun pääomatalouteen kirjataan tasearvon mukaiset 3 milj. euroa. Lisäksi vuonna 2020 investointituloihin arvioitiin kirjattavan Kiinteistö Oy Kalasataman Kympin osakkeiden myymisestä tasearvon mukainen 130 milj. euroa. Kauppahinnan ja tasearvon erotuksena syntyvät myyntivoitot kirjattiin tuloksi käyttötalouden osan talousarviokohtaan 3 10 01 Kaupunkirakenne. Rakennusten ja osakkeiden myynneistä taseeseen kirjattava arvo oli 137,125 milj. euroa. Väestösuojakorvauksia ei peritty vuonna 2020.

Liitteessä 4 on esitetty yhteenveto investointien toteumasta.

LIITTEET

Liite 2	Määrä- ja taloustavoitteet talousarviokohdittain
Liite 3	Talousarviokohdan kaupunkirakenne 31001 käyttötalouden toteuma palvelukokonaisuuksittain ja palveluittain, tulosityksiköt 2800000 ja 2002800 sekä HSL- ja HSY- maksuosuudet, Tuki HKL:lle ja avustukset.
Liite 4	Yhteenveto investointien toteuma talousarviokohdittain
Liite 5	Kaupunkiympäristön toimialan strategian toimenpideohjelman toteutuminen
Liite 6	Selonteko riskienhallinnasta